

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Наставна програма

ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК

за II година

**Гимназиско образование
(експериментална настава)**

Скопје, 2025 година

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставен предмет	<i>Германски јазик</i>
Вид/категорија на наставен предмет	Задолжителен
Година на изучување	II (втора)
Ниво на изучување	По втората година од изучувањето на германскиот јазик во гимназиското образование, треба да се достигнат знаења на рамништето Б1 (преодно рамниште) според Заедничката европска референтна рамка за јазиците.
Теми/подрачја во наставната програма ¹	<ul style="list-style-type: none"> • Личен живот: алтернативни форми на живеење, идоли, пријателства, чувства и спорт • Училиште, практикум и обука: работен свет, типични професионални активности, права и обврски на учениците • Културен живот и медиуми: интернет, дневни весници, списанија и културна сцена • Економија, техника и животна средина: потрошувачка, валути, индустрија, туризам, национални паркови и еколошки проекти • Општествен живот: јазична и културна разноликост, размена на ученици, волонтерски ангажман и медијаторство • Германија и германскојазичните земји: политички избори, партии и институции
Број на часови	6 часа неделно / 216 часа годишно
Опрема и средства	<ul style="list-style-type: none"> • компјутер, печатач, проектор, табла, цеде-плеер, де-ве-де плеер, интерактивна табла, интернет и сл.

¹ Називот на темата е формулиран согласно со соодветната лексика што превладува во неа, но при избор на учебник и/или на друг дидактички материјал треба да се земат предвид јазичните функции, лексичките единици и граматичките структури застапени во целата наставна програма, без оглед на тоа како се распоредени по темите во наставната програма.

	<ul style="list-style-type: none"> • образовни софтвери, • нагледни средства, постери, фотографии, слики, флеш-карти, налепници, хартија, • хартија во боја, хамер, • учебник, прирачници, • еднојазични (германско-германски) речници и двојазични речници (од мајчиниот јазик на германски јазик и обратно, од англиски на германски јазик и обратно) во печатена и/или во електронска форма, • списанија во печатена и/или во електронска форма.
<p>Норматив на наставен кадар</p>	<p>Наставата по Германски јазик во II (втора) година гимназиско образование може да ја изведува лице што има:</p> <ul style="list-style-type: none"> • завршени студии по германски јазик и книжевност – наставна насока, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС; • завршени студии по германски јазик и литература – наставна насока, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС; • завршени студии по германски јазик и книжевност/литература – друга насока и соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка стекната на акредитирана високообразовна установа, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС; • завршени двопредметни студии по македонски и германски јазик и соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка стекната на акредитирана високообразовна установа, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС; • завршени студии по германски јазик (со звање дипломиран филолог) и соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка стекната на акредитирана високообразовна установа, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС; • завршени студии по германски јазик на друга студиска програма во комбинација со друг јазик и соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка стекната на акредитирана високообразовна установа, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС.

РЕЗУЛТАТИ ОД УЧЕЊЕТО

Тема 1: **Личен живот: алтернативни форми на живеење, секојдневни активности, идоли, пријателства, чувства и спорт**

Вкупен број часови: 54

Резултати од учењето:

Ученикот/ученичката ќе биде оспособен/-а:

1. да ги разбере темата и главните информации во говорени текстови на тема личен живот, како интервјуа, разговори, поткасти, радиоемисии, гласовни пораки и раскази;
2. да ги разбере главните искази и деталните информации во информативни и во аргументативни пишувани текстови и да ги најде најважните информации во текстови на познати теми, како реклами, брошури, статии во весници, официјално и неофицијално писмо, објави на интернетски блогови и форуми, на интернетски страници за млади и сл.;
3. да напише структурирана порака и лично (електронско) писмо на теми врзани за личното искуство, како секојдневни активности, форми на живеење, идоли, пријателства, чувства, спорт и сл.;
4. да се изразува усно, без подготовка, и да учествува во директна усна комуникација за да опише чувства, искуства од секојдневниот живот, форми на живеење, да зборува за омилени личности и пријатели, да ја претстави омилената спортска дисциплина и сл.
5. да зборува пред публика, со подготовка, за да ги образложи предностите и слабостите на алтернативните форми на живеење, да го искаже личното мислење за омилениот спорт и омилената личност и
6. да пренесува главни пораки и важни информации од говорени и пишувани текстови од германски на мајчин јазик и обратно.

Содржини (и поими):

а) Јазични функции:

- опишување личности
*Meine Oma ist 75 Jahre alt. Sie ist Rentnerin und wohnt auf dem Land.
Ein guter Freund ist für mich eine Person, die / der ...
Eine gute Freundin muss ... sein.*
- опишување однос кон други личности
Meinen Opa mag ich sehr, weil ich bei ihm alles machen darf, was ich will.
- опишување минати дејства/настани/ситуации
*Als Kind war ich ...
Ich erinnere mich an ...*

Стандарди за оценување:

- Опишува личности од своето опкружување.
- Го објаснува својот однос кон други личности.
- Наведува минати дејства/настани/ситуации.
- Опишува промени, споредувајќи ја актуелната состојба со претходната.
- Користи изрази соодветни за пренесување туѓи желби.
- Образложува мислење во врска со (познати) личности и со спортски дисциплини.

Es war im Sommer ...

Immer wenn ich ...

- објаснување промени
Das Leben heute ist ein bisschen anders als früher: ...
Das Verhältnis zu meinen Großeltern hat sich geändert.
Wir verbringen weniger / mehr Zeit zusammen als früher.
- пренесување туѓи желби
Er / Sie hat Lust ...
Er / Sie hat (kein) Interesse ...
- давање образложение
... ist mein Vorbild, weil ...
..., deshalb ist er mein Freund. / ..., deshalb ist sie meine Freundin
Für mich ist ... der wichtigste Sport, denn ...
- искажување емпатија кон друга личност
Ich bin für dich da, wenn du darüber reden willst.
Möchtest du Gesellschaft oder brauchst du etwas Zeit für dich allein?
Ich habe das auch schon erlebt, es ist nicht einfach.
Du kannst mir alles erzählen, es bleibt unter uns.
- изразување потреба, наложување да се изврши дејство, заповед
Sprecht andere Personen an!
Meldet euch als Zeugen bei der Polizei!
Beobachtet alles ganz genau!
- прераскажување филм или книга
Der Film / Das Buch heißt ...
In dem Film / Roman geht es um ...
Die Hauptpersonen sind
Die Handlung ereignet sich
- давање препорака за вршење/невршење дејство
... würde ich (nicht) weiterempfehlen, weil ... / denn ...
Ein toller Film mit super Schauspielern und guter Musik! Den muss man sich unbedingt ansehen!

- Користи јазични искази соодветни да изрази емпатија кон друга личност.
- Со соодветни јазични структури, изразува потреба, т. е. наложува да се изврши дејство, дава заповед.
- Употребува комуникациски обрасци соодветни за прераскажување филм или книга.
- Применува изрази за давање препораки.
- Користи јазични искази соодветни да изрази споредба на стуации, изразувајќи хипотетичка еднаквост на споредуваните елементи.
- Употребува јазични изрази за екскламативно искажување чувства.
- Употребува јазични изрази за да искаже жалење за извршено или неизвршено дејство, т. е. за неисполнета и неостварлива желба .
- Наведува изрази за искажување задолжителен избор на алтернатива.
- Препознава предности и слабости на спортот.
- Ги пренесува главните пораки во пишуван текст од германски на мајчин јазик и обратно, водејќи сметка за културните разлики (меѓујазично посредување).

<ul style="list-style-type: none"> • хипотетичко споредување ситуации (еднаквост) <i>Es sieht so aus,</i> <i>Es scheint, als ob ...</i> <i>Er / Sie tut so, als ob ...</i> • изразување жалење за извршено/неизвршено дејство <i>Hätte ich ... nur früher gemacht!</i> <i>Wäre er doch bloß früher nach Hause gekommen!</i> • екскламативно (воскликнувачко) искажување чувства <i>Ach! Mein Kopf tut so weh!</i> <i>Och, wie ärgerlich!</i> <i>Oh je! Schon wieder eine schlechte Note!</i> <i>Juhu! Ich habe die Sprachprüfung bestanden!</i> <i>Iii! Ein Haar in der Suppe! Wie ecklig!</i> • искажување исклучувачки (ексклузивни) алтернативи <i>Man kann entweder ins Fitnessstudio gehen oder zu Hause Sport machen.</i> <i>Entweder wohne ich in einer kleinen Wohnung in der Stadt oder ich ziehe aufs Land und habe mehr Platz.</i> • опишување предности и слабости на спортот <i>Bei diesem Sport gibt es ziemlich viel Lärm.</i> <i>Beim Sport trainiert man nicht nur den Körper, sondern auch den Teamgeist.</i> 	
<p>б) Лексички единици:</p> <ul style="list-style-type: none"> • места на живеење <i>in der Stadt, im Stadtzentrum, in der Stadtmitte, auf dem Land, in einer Wohnung, in einem Haus, auf einem Bauernhof, in einem Wohnblock, im Erdgeschoss, im zweiten / dritten Stock / Stockwerk;</i> • форми на живеење <i>allein, bei den Eltern, in einem Mehrgenerationenhaus, in einer WG, mit meinem Freund / meiner Freundin wohnen;</i> • секојдневни активности во текот на денот <i>Staub saugen, sauber machen, putzen, die Spülmaschine einräumen /</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Идентификува лексика во контекст. • Дефинира зборови и зборовни состави при слушање или читање текст. • Препознава и разликува лексички единици и зборовни состави во пишуван и во говорен текст. • Парафразира усни искази и пишувани текстови што содржат тематски проширена основна лексика. • Споредува лексички елементи меѓу германскиот и мајчинот јазик.

<p><i>ausräumen, Geschirr abwaschen / spülen / abspülen, Geschirr abtrocknen, Wäsche waschen, den Müll rausbringen, den Rasen mähen, Gesellschaft leisten, Zeitungen und Post aus dem Briefkasten holen, einkaufen gehen;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • чувства и карактерни особини <i>Überraschung, Freude, Trauer, Verärgerung, Interesse, Gleichgültigkeit, Zufriedenheit, Stolz, Traurigkeit, Angst, Wut, Enttäuschung, Unsicherheit, nett, freundlich, fröhlich, neugierig, pünktlich, entschlossen, ehrgeizig, hilfsbereit, liebevoll, romantisch, streng, humorlos, kritisch, egoistisch, hilfslos;</i> • граѓанска храброст <i>Zivilcourage zeigen, helfen, Mut zeigen, anderen Menschen helfen, eingreifen, unterstützen, sich einsetzen, Verantwortung übernehmen, nicht wegschauen, mutig sein, für andere da sein, eine Gefahr erkennen;</i> • меѓучовечки (пријателски) односи <i>Freundschaft schließen / beenden, Kontakte pflegen, Interessen teilen, treu sein, an Grenzen stoßen, sich auf jemanden verlassen, etwas erwarten, jemanden / etwas erkennen, (nicht) die Wahrheit sagen, etwas für sich behalten, jemandem vertrauen, jemanden trösten, Verständnis zeigen, jemandem Mut machen, jemandem zuhören, jemanden ausreden lassen;</i> • извици <i>Och! Oh je! Juhu! Iii! Boah! Na toll! Aua!;</i> • спортски манефестации: <i>die Landesliga, die Bundesliga, die Nationalmannschaft, der Rekord, der Teilnehmer / die Teilnehmerin, der Spieler / die Spielerin, das Spielfeld, der Zuschauer / die Zuschauerin, das Publikum, der Torwart / die Torwartin, der Schiedsrichter / die Schiedsrichterin;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Употребува јазични обрасци за пишување порака и електронско писмо. • Избира познати лексички единици за формулирање нови искази. • Презентира усно едноставна тема со примена на новонаучената лексика.
<p>в) Граматички структури:</p> <ul style="list-style-type: none"> • претерит од модалните глаголи <i>Früher konnte ich jeden Tag joggen, aber jetzt fehlt mir die Zeit.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Ги идентификува спецификите во конјугацијата на модалните глаголи во претерит.

Die Spieler mussten wegen des Regens das Training abbrechen.

Früher durften wir als Kinder nicht alleine kochen.

Er wollte unbedingt am Marathon teilnehmen, obwohl er verletzt war.

Am Wochenende sollte ich meiner Mutter beim Einkaufen helfen, aber ich hatte plötzlich Kopfschmerzen.

- реципрочно употребени глаголи (повратни глаголи со реципрочна замена)

Die Enkel und die Großeltern hören einander zu.

Sie haben viel miteinander gesprochen.

- зависносложени реченици со временските подредници (подредувачки сврзници): *(immer) wenn* и *als*

Immer wenn es warm war, bin ich zum Schwimmen an den See gegangen.

Als meine Oma ein Kind war, musste sie täglich 5 km zu Fuß zur Schule laufen.

- инфинитивни реченици со *zu*
 - со полнозначен глагол:
hoffen, vergessen, versuchen, vorschlagen, anfangen, beginnen, aufhören, sich freuen;
 - со перифрастичен (аналитички) прирок:
Lust haben / Intersesse haben / die Absicht haben / Angst haben ...;
 - со глаголот *sein* и придавка („глаголско-именски прирок“):
es ist schön / gut / toll / interessant / stressig / anstrengend ...;
- зборообразување
 - придавки со наставките *-voll* и *-los*: *humorvoll, humorlos, hoffnungsvoll, hoffnungslos, liebevoll, lieblos, gedankenvoll, gedankenlos;*
 - деминутивни именки со наставката *-chen*:
das Häuschen, das Kätzchen, das Vögelchen, das Flüsschen, das Mäuschen, das Bettchen;
- релативни реченици со релативна замена во номинатив:

- Конструира реченични структури со модалните глаголи во претерит.
- Ја разликува реципрочната употреба на повратните глаголи од нивната употреба со повратно значење.
- Ја употребува реципрочната замена (*mit*)*einander*.
- Употребува зависносложени реченици со временскиот подредник (подредувачки сврзник) *wenn*.
- Идентификува значенска разлика во зависносложените реченици со временските подредници (подредувачки сврзници) *wenn* и *als*.
- Образува инфинитивни реченици со *zu* како зависнореченична реализација на објект на полнозначен глагол.
- Применува инфинитивни реченици со *zu* зависнореченична реализација на објект на перифрастичен (аналитички) прирок.
- Користи инфинитивни реченици со *zu* како зависнореченична реализација на субјектот на глаголот *sein* + придавка („глаголско-именски прирок“).
- Ја разликува употребата на придавки образувани со наставките *-voll* и *-los*.
- Образува деминутивни именки со наставката *-chen*.
- Препознава релативни замени во номинатив, акузатив и датив во еднина и во множина.
- Образува релативни реченици со релативни замени во номинатив, акузатив и датив во еднина и во множина.
- Образува релативни реченици со предлог и релативна замена во акузатив и во датив.

машки род еднина: *der*
среден род еднина: *das*
женски род еднина: *die*
множина: *die*

Der Torwart ist der einzige Spieler, der mit der Hand spielen darf.

Pizza ist ein Gericht, das nicht besonders gesund ist.

Die Frau, die neben mir wohnt, bäckt/backt jeden Sonntag frisches Brot.

Zuschauer sind Personen, die sich eine Veranstaltung anschauen.

- релативни реченици со релативна замена во акузатив:

машки род еднина: *den*
среден род еднина: *das*
женски род еднина: *die*
множина: *die*

Der Meistertitel ist ein Preis, den die beste Mannschaft oder der beste Sportler bekommt.

Das Restaurant, das er gestern besucht hat, ist so teuer.

Kaufst du bitte die Torte, die ich so gern mag?

Wohnungen, die man günstig mieten kann, sind oft schnell vergeben.

- релативни реченици со релативна замена во датив:

машки род еднина: *dem*
среден род еднина: *dem*
женски род еднина: *der*
множина: *denen*

Erinnerst du dich noch an den Jungen, dem der Schulleiter vor der ganzen Schule gratuliert hat?

Anna ist ein Mädchen aus der Zwölften, dem wir von solchen Konflikten erzählen können.

Das ist die Frau, der er dienstags immer Gesellschaft leistet.

Wie heißen die berühmten Brüder aus Magdeburg, denen junge Mädchen aus der ganzen Welt Fanpost schicken?

- Препознава релативна замена во генитив.
- Применува релативни реченици со релативна замена во генитив.
- Употребува релативни реченици со *was*.
- Составува релативни реченици со *wo*, кои релативизираат изрази за место (прилошки определби, именски синтагми).
- Изразува молба, барање заповед со употреба на заповеден начин.
- Искужува молба, барање, заповед со инфинитивна глаголска форма.
- Искужува барање, заповед со конјунктив претерит од модалниот глагол *sollen*.
- Препознава форми на конјунктив плусквамперфект со помошните глаголи *sein* и *haben*.
- Конструира хипотетички споредбени (компаративни) реченици во конјунктив претерит и во конјунктив плусквамперфект со *als ob* и со надреченица („главна реченица“) во презент.
- Образува хипотетички споредбени (компаративни) реченици во конјунктив плусквамперфект со *als ob* и со надреченица („главна“ реченица) во претерит.
- Применува иреални желбени реченици во конјунктив плусквамперфект.
- Применува перфект од модалните глаголи за изразување минат настан.
- Го идентификува и го употребува „модалитетниот“ глагол *sein* со инфинитив со *zu* за изразување можност и потреба.

- релативни реченици со предлог и со релативна заменка во акузатив и во датив:
Philip ist mein Freund, auf den ich mich immer verlassen kann.
Uta ist die Freundin, mit der ich über alles reden kann.
- релативна заменка во генитив:
машки род еднина: *dessen*
среден род еднина: *dessen*
женски род еднина: *deren*
множина: *deren*
- релативни реченици со релативна заменка во генитив:
Ich habe einen Freund, dessen Bruder zehn Jahre alt ist.
Das ist ein Lied, dessen Titel „Unbekannt“ lautet.
Er hat eine Nachbarin, deren Schwester bei einem Marathon mitläuft.
Menschen, deren Immunsystem besonders gut ist, haben meistens einen gesunden Lebensstil.
- релативни реченици со *was* што (ги/ја) релативизираат:
 - супстантивизирани придавки во суперлатив среден род
„Das Fenster zum Hof“ ist das Beste, was ich gesehen habe.
 - придавките *viel* и *wenig* употребени како неопределени замени
Es gibt vieles, was man beim ersten Mal gar nicht bemerkt.
Ich erzähle dir alles, was ich weiß.
 - целна претходна реченица (релативно надоврзување)
Er versteckt den Freund in seinem Zimmer, was bei einem kleinen Zimmer gar nicht so leicht ist.
- релативни реченици со *wo*, кои релативизираат изрази за место (прилошки определби, именски синтагми)
Ein guter Freund ist immer dort, wo er gebraucht wird.
Das ist der Ort, wo / an dem ich geboren wurde.
- форми за изразување молба, барање и заповед
- Го препознава и го употребува „модалитетниот“ глагол *haben* со инфинитив со *zu* за изразување неопходност и принуда.
- Ја применува слабата – (e)n-деклинација на именките од машки род во акузатив, датив и генитив еднина.
- Образува зависноложени реченици со подредниците (подредувачки сврзници) *sobald* и *solange*.
- Ја разликува употребата на зависноложени реченици со подредникот (подредувачки сврзник) *sobald* и *solange*.
- Ги употребува предлозите за насока/цел на движењето: *durch*, *um* и *gegen* со акузатив.
- Ги применува предлошките состави *bis zu* + датив, *an ... entlang* + датив, *an ... vorbei* + датив и *um ... herum* + акузатив за изразување насока/цел на движењето.
- Ги разликува прилозите *her-* и *hin-* како прв член на сложени глаголи за изразување насока на приближување, одн. на оддалечување во однос на говорителот
- Точно ги изговара, ги пишува и ги применува новонаучените зборови, правилно ги употребува правописните и интерпункциските знаци и применува правилна реченична интонација.

- заповеден начин:
Helpf, ohne euch selbst in Gefahr zu bringen!
- инфинитивна глаголска форма:
Bitte keine Kaugummis unter die Stühle kleben!
- конјунктив претерит од модалниот глагол *sollen*:
Ihr solltet bei Schlägereien Hilfe holen!
- *fast* како степенувачки збор за ограничување на интензитетот на својството и како модален збор (со перфект, конјунктив плусквамперфект и др.) за изразување избегната големина/ситуација (во последниот момент)
Das Fußballstadion ist fast fertig.
Er ist nämlich fast in die falsche U-Bahn gestiegen.
Fast hätte ich die Verabredung vergessen.
- хипотетички споредбени реченици во конјунктив претерит со *als ob*
Sie tut so, als ob sie die Antwort wüßte.
Heute ist so kalt, als wäre es Winter.
- хипотетички споредбени реченици во конјунктив плусквамперфект со *als ob*
Max verhält sich, als ob nichts passiert wäre.
Maria erzählte, als ob sie den Diebstahl selbst gesehen hätte.
- иреални желбени реченици во конјунктив плусквамперфект (за приказ на извршено/неизвршено дејство)
Hätte ich den Film nur früher gesehen!
- перфект на модалните глаголи
Früher habe ich nicht sehr weit springen können.
Ich habe gestern lange arbeiten müssen.
Sie hat nicht mitkommen dürfen, weil sie krank war.
Er hat das Projekt unbedingt übernehmen wollen.

- „модалитетниот“ глагол *sein* со инфинитив со *zu* за изразување можност и потреба
Kinder sind durch Werbung sehr leicht zu beeinflussen.
- „модалитетниот“ глагол *haben* со инфинитив со *zu* за изразување неопходност и принуда
Du hast das Gedicht bis morgen auswendig zu lernen.
- слаба именска деklinација – (e)n-деklinација:
der Junge, den Jungen, dem Jungen, des Jungen
der Mensch, den Menschen, dem Menschen, des Menschen
- зависноложени реченици со временските подредници (подредувачки сврзници) *sobald* и *solange*
Sobald du auf „Senden“ drückst, wird die SMS verschickt.
Solange das Virenprogramm aktualisiert wird, kann man kein anderes Programm öffnen.
- предлозите за изразување насока/цел на движењето: *durch, um* и *gegen* со акузатив
Ich bin durch das Fenster geklettert.
Pass auf! Da biegt ein Auto um die Ecke.
Ein Auto ist gegen einen Baum gefahren.
- предлошките состави *bis zu* + датив, *an ... entlang* + датив, *an ... vorbei* + датив и *um ... herum* + акузатив за изразување насока/цел на движењето
Bis zum Bahnhof ist es nicht weit. Wir können zu Fuß gehen.
Patrick joggt meistens am Fluss entlang.
Anna ist an mir vorbei gegangen.
Führt dieser Weg um den ganzen See herum?
- прилози за изразување насока на движењето како прв член на сложени глаголи: за приближување: *her-* и за оддалечување: *hin-* во однос на говорителот
Komm bitte her, ich muss dir etwas zeigen.

Komm doch herein!
Leg das Handy bitte hin, wenn du fertig bist.
Der Kurier soll das Paket direkt an die Haustür herbringen.

Примери за активности

Индивидуална активност: Со помош на понудени јазични средства, учениците самостојно пишуваат електронско писмо, во кое на пријателот му даваат совети за определена форма за живеење.

Квиз: Учениците, поделени во мали групи, се натпреваруваат на квиз со прашања од видот „Поврзи ја придавката што изразува чувства со соодветната слика“.

Креативна активност: Учениците, поделени во групи, усно искажуваат критика за филм/книга и сл.

Практична активност: Учениците ги препознаваат и ги поправаат грешките што наставникот намерно ги вметнал во текстот, а се однесуваат релативните (односни) заменки во номинатив, акузатив, датив и генитив.

Проект: Учениците, поделени во групи, изработуваат плакати со своите омилен познати личности од Германија, Австрија и Швајцарија.

Тема 2: Училиште, практикум и обука: работен свет, типични професионални активности, права и обврски на учениците

Вкупен број часови: 22

Резултати од учењето:

Ученикот/ученичката ќе биде оспособен/-а:

1. да ги разбете темата и главните информации во говорени текстови на тема училиште, професии, практикум и сл., како интервјуа, разговори, поткасти, радиоемисии, гласовни пораки и раскази;
2. да ги разбере главните искази и деталните информации во информативни и во аргументативни пишувани текстови и да ги најде најважните информации во огласи, дијаграми, биографии, статии во весници, официјални и неофицијални писма, објави на интернетски страници, блогови и форуми и сл.;
3. да напише структурирани пораки, лични писма, блогови, биографии, молби и сл., на теми врзани за личното искуство, на пример училишни и вонучилишни активности, практикум, правата и обврските на учениците и сл.
4. да се изразува усно, без подготовка, и да учествува во директна комуникација за да опише искуства од типични професионални активности, во работниот свет и сл.

<p>5. да зборува пред публика, со подготовка, за да ги образложи предностите и слабостите на практикумот, да го искаже личното мислење за правата и за обврските на учениците и сл. и</p> <p>6. да пренесува главни пораки и важни информации од говорени и пишувани текстови од германски на мајчин јазик и обратно.</p>	
<p>Содржини (и поими):</p>	<p>Стандарди за оценување:</p>
<p>а) Јазични функции:</p> <ul style="list-style-type: none"> • изразување незнаење и изненаденост <ul style="list-style-type: none"> – <i>Ich habe überhaupt keine Ahnung, was ich nach dem Abi machen soll.</i> – <i>Du interessierst dich doch für Tiere! Ich könnte mir vorstellen, dass du ein guter Tierarzt wärest!</i> – <i>Ich weiß immer noch nicht. Ich habe mich noch nicht entschieden.</i> • изразување заинтересираност и незаинтересираност <ul style="list-style-type: none"> – <i>Du interessierst dich (nicht) für</i> – <i>Interessierst du dich für ...?</i> – <i>Was interessiert dich mehr? ... oder ...?</i> – <i>Hast du schon eine Idee?</i> – <i>Ich könnte mir vorstellen, dass ...</i> • изразување времетраење и завршок на период <ul style="list-style-type: none"> <i>Marcus hatte keinen speziellen Berufswunsch, bis er im Internet unter BERUFENET seinen Traumberuf gefunden hat.</i> • искажување истовремени и спротивни настани/ситуации/дејства <ul style="list-style-type: none"> <i>Carlos recherchiert weiterhin über neue Ausbildungsberufe, während Pia ihren Artikel über Schwierigkeiten bei der Berufswahl fast abgeschlossen hat.</i> • искажување разочарување <ul style="list-style-type: none"> <i>Zuerst war ich etwas enttäuscht. So hatte ich mir diesen Beruf nicht vorgestellt.</i> • давање предлози и реагирање на предлозите на соговорникот. <ul style="list-style-type: none"> <i>Ich glaube, zu dir würde eine Ausbildung zum / zur ... passen.</i> <i>Ich finde, der Beruf „...“ könnte dich glücklich machen.</i> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Wie wäre es denn mit einer Ausbildung im Bereich Tourismus?</i> – <i>Nein, ich möchte auf keinen Fall als Reiseleiter arbeiten. So ein Beruf würde mir überhaupt nicht gefallen.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Идентификува јазични структури за искажување незнаење. • Вербално изразува заинтересираност и незаинтересираност. • Употребува искази за изразување настани според времетраење и завршок на период. • Применува изрази за истовременост на настани/ситуации (со придружно значење на спротивност). • Користи јазични искази за да изрази разочарување. • Употребува лексички единици и зборовни состави соодветни за давање предлог. • Применува јазични структури за изразување реакција на предлог. • Употребува комуникациски обрасци соодветни да искаже идност. • Ги пренесува главните пораки во пишуван текст од германски на мајчин јазик и обратно, водејќи сметка за културните разлики (медијација)

<ul style="list-style-type: none"> • искажување идност <i>In den nächsten Jahren nimmt die Selbstständigkeit der jungen Menschen zu. Ich finde, dass immer mehr Leute von zu Hause aus arbeiten. Das ist jetzt schon ein Trend. Man wird in der Zukunft noch mehr von zu Hause aus arbeiten.</i> • Образложување причини <i>Wegen der Berufserfahrung während der Studienzzeit möchte sie ein duales Studium machen.</i> 	
<p>б) Лексички единици:</p> <ul style="list-style-type: none"> • образование <i>das Schulfach, das Schuljahr, die Schulpflicht, der Schulberater / die Schulberaterin, die Schulwahl, der Schulabschluss, das Abitur, der Klassensprecher / die Klassensprecherin, die Bildungsorientierung, der Elternvertreter / die Elternvertreterin, der Lernprozess, die Prüfung, die Zensur, die Nachhilfe, die Bildung die Bewertung, die Begleitung, die Schulanwesenheit, anwesend, abwesend, ordentlich, schulpflichtig, auswendig, freiwillig, begabt, studieren, anfangen, abschließen, nachsitzen, stören, sitzen bleiben;</i> • студимум <i>die Universität, die Hochschule, die Fachhochschule, das Fernstudium, der Studienplatz, das Semester, das Seminar, die Vorlesung, der Student / die Studentin, das Studium, der Studiengang, das Studiumprogramm, die Einschreibung, die Prüfung, der Studienabschluss, sich bewerben, absolvieren, unterbrechen, abbrechen;</i> • практикум и обука <i>das Praktikum, die Ausbildung, die Bewerbung, der Berufsberater / die Berufsberaterin, der Berufswahltest, der Praktikumsplatz, die Berufspraxis, der Berufswunsch, die Lehre, der Bereich, das Ausbildungsjahr, die Ausbildungsdauer, die Anleitung, der / die Auszubildende, der Praktikant / die Praktikantin;</i> • професионален живот <i>der Traumberuf, die Arbeit, die Anzeige, die Arbeitssuche, die Arbeitswelt,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава и разликува лексички единици и зборовни состави во пишуван и во говорен текст. • Споредува лексички елементи меѓу германскиот и мајчинот јазик. • Резимира случувања од лично искуство. • Употребува позната лексика и зборовни состави при продукција на нови искази. • Точно ги изговара, ги пишува и ги применува новонаучените зборови, правилно ги употребува правописните и интерпункциските знаци и применува правилна реченична интонација.

<p><i>der Arbeitsmarkt, der Arbeitsvertrag, die Entwicklung, die Industriegesellschaft, die Informationsgesellschaft, das Angebot, das Berufsleben, der Lohn, das Gehalt, die Überstunde, feste / flexible Arbeitszeiten, die Arbeitsbedingungen, das Arbeitsverhältnis, die Karriere, die Selbstständigkeit, die Kantine, der Betrieb, die Sonn- und Feiertagsarbeit, der Feierabend, der Nebenjob, nebenbei arbeiten, gut / schlecht bezahlt werden, ständig dazulernen, handwerklich geschickt sein, angestellt, anspruchsvoll, anstrengend, kündigen, verdienen, ausüben;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • професионални активности <i>eine Recherche machen, eine Bewerbung schreiben, nach Informationen suchen, an einem Seminar teilnehmen, eine Stelle empfehlen, einen Lehrling einstellen, sich einen Beruf aussuchen, Daten analysieren, die Lehre beenden, ein Mindesteinkommen bekommen;</i> • права на учениците <i>Recht auf Bildung / freie Meinungsäußerung / respektvolle Behandlung / eine sichere und freundliche Lernumgebung;</i> • обврски на учениците <i>Schulbesuchspflicht und Pünktlichkeit, aktive Teilnahme am Unterricht, Erledigung von Hausaufgaben, Respekt gegenüber Lehrkräften und Mitschülern / Mitschülerinnen, Ehrlichkeit, höfliche und sachliche Kommunikation;</i> 	
<p>в) Граматички структури:</p> <ul style="list-style-type: none"> • футур I (презент од помошниот глагол <i>werden</i> и инфинитив I од полнозначниот глагол) за искажување: <ul style="list-style-type: none"> ▪ предвидување/прогноза <i>Die Menschen werden in der Zukunft viel mehr und viel häufiger von zu Hause arbeiten.</i> ▪ намера/план <i>Ich werde einen Termin bei der Bundesagentur für Arbeit ausmachen.</i> ▪ претпоставка за настан/ситуација во сегашноста <i>Sein Zimmer wird wohl immer noch unordentlich sein.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Го гради глаголското време футур I (со презент од <i>werden</i> и инфинитив презент од полнозначниот глагол) и ги разликува неговите значења. • Ја идентификува употребата на футур I за изразување: предвидување/прогноза, намера/план, претпоставена ситуација во сегашноста и заповед. • Применува футур I во сите значења. • Идентификува и конструира зависносложени реченици со временскиот подредник

- заповед

Du wirst dich morgen bei ihr entschuldigen.

- зависносложени реченици со временските подредници (подредувачки сврзници) *bis* и *während*

Birgit muss noch warten, bis sie das Ergebnis ihres Berufswahltests bekommt.

Tom schreibt E-Mails, während er sein Praktikum im Büro macht.

- временските предлози *ab* и *zwischen* со датив

Stimmt es, dass wir ab morgen eine neue Deutschlehrerin haben?

Du solltest doch zwischen 10 und 11 Uhr zu mir kommen.

- временскиот предлог *gegen* со акузатив

Herr Niedermayer kommt am Donnerstag gegen 10.30 Uhr zu uns ins Büro.

- временски предлози за означување времетраење (почеток и завршок на период): *von* (со датив) ... *bis* (со акузатив)

Als Sekretärin sitzt sie immer von 9 Uhr bis 17 Uhr im Büro.

- временскиот предлог *während* со генитив за изразување времетраење и истовременост:

Am Dienstag trifft er sich während der Mittagspause mit Herrn Horx.

- модификативно-квалитативниот предлог *aus* со датив:

Der Tisch ist aus Holz.

Der Ring ist aus Gold

- причински предлог *wegen* со генитив:

Er würde wegen des Jobs auch längere Zeit im Ausland bleiben.

- определениот член кај именките во генитив

машки род еднина: *des*

среден род еднина: *des*

женски род еднина: *der*

множина: *der*

(подредувачки сврзник) *bis* за да изрази завршок на времетраење.

- Препознава и применува зависносложени реченици со временскиот (и спротивен) подредник (подредувачки сврзник) *während* за да изрази времетраење и истовременост.
- Ги употребува временските предлози *ab* и *zwischen* со датив за изразување почеток на времетраење, одн. временски опсег
- Го применува временскиот предлог *gegen* со акузатив за изразување приближно време (час, ден итн.).
- Идентификува и употребува временски предлози за означување времетраење, почеток и завршок на период и (приближен) термин.
- Го применува временскиот предлог *während* со генитив.
- Го препознава модификативно-квалитативниот предлог *aus* со датив.
- Го употребува причинскиот предлог *wegen* со генитив.
- Препознава форми на определениот член кај именките во генитив.
- Го применува определениот член кај правилно деклинирани именки во генитив.
- Точно ги изговара, ги пишува и ги применува новонаучените зборови, правилно ги употребува правописните и интерпункциските знаци и применува правилна реченична интонација.

Примери за активности

Индивидуална активност: Учениците самостојно пишуваат нов крај на прочитана приказна или го реконструираат редоследот на текстот врз основа на препознавање на временските и на причинско-последичните односи.

Наатпревар: Учениците учествуваат на натпревар за најдобар постер или за најдобра електронска презентација на тема омилена професија.

Креативна активност: Учениците, поделени во мали групи, изготвуваат список со занимања што уживаат највисок углед во нашата земја и ги наведуваат причините за тоа. Потоа ги споредуваат списоците во класот.

Решавање проблем: Учениците вршат анализа на предностите и на слабостите на практичната обука.

Симулации и играње улоги: Учениците, поделени во двојки, играат улоги на кандидат и на советник при избор на занимање.

Истражувачка активност: Учениците, поделени во мали групи, пребарувајќи на интернет, го истражуваат пазарот на трудот во германскојазичните земји и изготвуваат дијаграми за најбараните занимања.

Тема 3: Културен живот и медиуми: интернет, дневни весници, списанија и културна сцена

Вкупен број часови: 50

Резултати од учењето:

Ученикот/ученичката ќе биде оспособен/-а:

1. да ги разбете темата и главните информации во говорени текстови на тема културен живот, дигитални и печатени медиуми и интернет, како реклами, поткасти, интервјуа и соопштенија;
2. да ги разбере главните искази и деталните информации во информативни и во аргументативни пишувани текстови и да ги најде најважните информации во огласи, статистики и дијаграми, статии во весници, официјални и неофицијални писма, објави на интернетски страници, блогови, форуми и сл.;
3. да напише структурирани пораки, лични писма и коментари на познати теми врзани за личното искуство со дигиталните и со печатените медиуми (интернет, списанија итн.), културни настани и сл.
4. да се изразува усно, без претходна подготовка, и да учествува во директна комуникација за да опише искуства со интернетот, со печатените и со дигиталните медиуми, со културните настани во своето место на живеење и сл.
5. да зборува пред публика, со подготовка, за да ги образложи предностите и слабостите на дружбените мрежи и да го искаже личното мислење за одредена културна манифестација и
6. да пренесува главни пораки и важни информации од говорени и пишувани текстови од германски на мајчин јазик и обратно.

Содржини (и поими):	Стандарди за оценување:
<p>а) Јазични функции:</p> <ul style="list-style-type: none"> • исказување зачестеност <ul style="list-style-type: none"> – <i>Wie oft schreibst du deinem Opa?</i> – <i>Ab und zu schreibe ich meinem Opa eine Whatsapp-Nachricht.</i> • исказување почеток на времетраење што продолжува во даден период (сегашноста) <ul style="list-style-type: none"> – <i>Seit wann hast du eine eigene Webseite?</i> – <i>Seit drei Jahren.</i> • исказување определено време (датум, момент, термин): <ul style="list-style-type: none"> – <i>Wann bist du nach Skopje gezogen?</i> – <i>Ich bin im Januar 2025 nach Skopje gezogen, weil ich eine neue Schule besuchen wollte. / Vor zwei Jahren.</i> • изразување претпоставки: <ul style="list-style-type: none"> <i>Ich denke / glaube / meine, dass ...</i> <i>Ich vermute, dass ...</i> <i>Natürlich ist es auch möglich, dass ...</i> <i>Außerdem nehme ich an, dass ...</i> • опишување статистика и бројност: <ul style="list-style-type: none"> <i>Die Grafik gibt Informationen über das Thema ...</i> <i>Die Grafik zeigt, dass ...</i> <i>Alle / Fast alle / Viele / Einige / Nur wenige / Keine Schülerinnen und Schüler ...</i> <i>Fast / Mehr als / Gut ein Viertel / die Hälfte der Schüler ...</i> • споредување некогo / нешто <ul style="list-style-type: none"> <i>Vergleichen mit ..., ...</i> <i>Im Vergleich zu ..., ...</i> <i>In dieser Frage gibt es zwischen ... und ... keinen Unterschied.</i> • изразување изненаденост <ul style="list-style-type: none"> <i>Es überrascht mich, dass ...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Опишува настани според временската зачестеност. • Составува прашање соодветно за исказување почеток на времетраење што продолжува во даден период (сегашноста). • Избира изрази соодветни за изразување определено време (датум, момент, термин). • Применува комуникациски обрасци за да изрази претпоставка. • Избира изрази соодветни за опишување статистички податоци и количество. • Употребува лексички елементи за опис на споредба. • Користи јазични изрази за да искаже изненадување. • Применува јазични конструкции за да изрази лични желби и идеи. • Го наведува и го аргументира сопственото мислење за опасностите од прекумерното користење на општествените мрежи. • Употребува јазични искази соодветни да изрази согласност. • Користи јазични структури за да изрази несогласување и различно или спротивно мислење. • Применува јазични конструкции за да даде предлог. • Употребува јазични изрази за да искаже контрапредлог.

Es wundert mich, dass ...

Ich finde es interessant / irgendwie seltsam / ..., dass ...

Ich habe nicht gedacht, dass ...

- изразување желби и идеи

Ich wünsche mir ... jeden Monat.

Ich möchte mir ... leisten / kaufen können.

Ich hoffe, dass ich später ... werden kann.

... am Abend oder am Wochenende kann ich es mir nicht vorstellen,

Ich hätte gern ...

- изразување мислење

Ich bin der Meinung / Ansicht / Auffassung, dass ...

Ich bin mir (nicht) sicher, ob ...

Ich bin davon überzeugt, dass ...

Ich stehe auf dem Standpunkt, dass ...

Es kommt darauf an, ...

- изразување согласност

Da hast du / haben Sie recht!

Ich bin ganz deiner / Ihrer Meinung!

Das sehe ich auch so.

Ich stimme dir / Ihnen vollkommen zu.

- изразување несогласување

Da hast du / haben Sie unrecht!

Das sehe ich nicht so.

Da stimme ich dir / Ihnen nicht zu.

Da muss ich dir / Ihnen aber widersprechen!

- изразување предлог, противпредлог и предлог за компромис

Mein Vorschlag wäre ... / Wir könnten doch ... / Man müsste ... / Wie wäre es, wenn ... ?

- Применува јазични структури за изразување компромис.
- Користи јазични структури за изразување лична оценка, наклонетост.
- Набројува секојдневни рутински активности.
- Го наведува и го аргументира сопственото мислење за посетата на културните манифестации.
- Користи лексички единици и зборовни состави соодветни да искаже последици.
- Употребува јазични структури за изразување временска последователност.
- Применува јазични структури за изразување паралелно случување/дејство.
- Ги пренесува главните пораки во пишуван текст од германски на мајчин јазик и обратно, водејќи сметка за културните разлики (медијација).

<p><i>Das ist keine schlechte Idee, aber kann man nicht ... ? / Ich würde lieber ... / Ich habe einen besseren Vorschlag. Also ...</i></p> <p><i>Darauf könnten wir uns vielleicht einigen. / Ich schlage einen Kompromiss vor: ... / Wären alle damit einverstanden, wenn ...?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • изразување наклонетост <ul style="list-style-type: none"> – <i>Also ich lese am liebsten Krimis. Und du?</i> – <i>Ich nicht. Ich lese am liebsten Mangas.</i> • опишување рутински активности <ul style="list-style-type: none"> – <i>Wie lange liest du denn normalerweise?</i> – <i>Also jeden Tag mindestens eine Stunde vor dem Einschlafen.</i> • образложување причина (со зависна реченица) <p><i>Kulturveranstaltungen sind wichtig, da man Menschen kennenlernen und sich austauschen kann.</i></p> <p><i>Ich liebe die Literatur, deshalb nehme ich an Lesungen teil.</i></p> • образложување причина (со предлошки прилог во главна дел-реченица) <p><i>Ich vergesse sonst immer alles, deswegen schreibe ich alles auf.</i></p> • изразување временска последователност <p><i>Bevor ihr das Buch weiterschickt, macht bitte ein Foto von euch und dem Notizbuch.</i></p> <p><i>Nachdem ihr das Buch erhalten habt, beschreibt bitte euer Lieblingsbuch auf einer Seite.</i></p> • изразување почеток на времетраење <p><i>Seitdem ich von der Idee gehört habe, geht sie mir nicht mehr aus dem Kopf.</i></p> 	
<p>б) Лексички единици:</p> <ul style="list-style-type: none"> • комуникација <p><i>die Karte, der Brief, das Paket, das Päckchen, das Handy, das Telefon, der Anrufbeantworter, das Festnetz, die Telefonkarte, der Laptop, der Rechner, die Webcam, das Headset, der iPod, das Smartphone;</i></p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава и избира лексички единици и зборовни состави во пишуван и во говорен текст. • Употребува лексички единици и зборовни состави соодветни на комуникациската ситуација.

- дигитални медиуми
das Internet, die sozialen Medien, die sozialen Netzwerke, die Plattform, die Homepage, das Smartphone, der Laptop, das Tablett, die Smartwatch, die Kopfhörer;
- дигитални алатки
das Tutorial, die Web-App, der/das Facebook-Account, der Youtube-Kanal, die WhatsApp, die E-Mail, das Instant Messaging, der Chatraum, das Multi-User-Spiel, die Webseite, das WLAN;
- компјутерска опрема и активности
die Taste, der Drucker, der Link, die Datei, das Passwort, die Onlinespiele, eine E-Mail schicken, eine Taste drücken, einen Text drucken;
- активности на дружбените мрежи
einloggen, posten, hochladen, adden, chatten, herunterladen, abonnieren, erstellen, online sein, tippen, recherchieren, senden, löschen, speichern, installieren, kopieren, aufrufen, ausschalten;
- искуства со дружбените мрежи
neue Leute kennenlernen, Nachrichten lesen, Notizen auf der Pinnwand lesen, Dateien verschicken, Profile von Freunden/ Freundinnen besuchen, mit einer Webcam Freunde / Freundinnen live sehen, mit unbekanntem Leuten chatten, ein persönliches Profil gestalten, mit Headset oder Mikrofon telefonieren, privat mit Freunden /Freundinnen oder Bekannten chatten, Fotos ins Internet stellen, Videos aufnehmen, das Cybermobbing;
- радиотелевизија и печатени медиуми
die Presse, die Pressefreiheit, die Tageszeitung, die Zeitung, die Zeitschrift, das Magazin, die Sendung, die Serie, die Folge, die Nachrichten, die Seifenoper, die Dokumentation, die Komödie, der Krimi, das Drama, die Übertragung, die Unterhaltung, der Journalist / die Journalistin;
- литература
der Comic, der Krimi, der Roman, das Sachbuch, das Fachbuch, das Schulbuch, die Geschichte, das Märchen, die Fabel, die Erzählung, das Gedicht, der Schriftsteller / die Schriftstellerin, der Autor / die Autorin, der Dichter / die Dichterin, die Auflage, der Buchtitel, die Buchhandlung, die Buchmesse,

- Препознава сличности и разлики меѓу лексички единици и зборовни состави во германскиот и во мајчиниот јазик.
- Користи лексички единици при пишување приватно и службено електронско писмо.
- Опишува настани од лично искуство.
- Самостојно употребува увежбани лексички единици и зборовни состави за продукција на нови искази.
- Точно ги изговара, ги пишува и ги применува новонаучените зборови, правилно ги употребува правописните и интерпункциските знаци и применува правилна реченична интонација.

<p><i>veröffentlichen, erscheinen, herauskommen, verarbeiten, bearbeiten, ausverkaufen;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • културна сцена <i>der Film, das Theater, der Zirkus, die Oper, die Musik, die Ausstellung, die Messe, das Festival, die Veranstaltung, der Auftritt, die Szene, die Bühne, das Kino, der Eintritt, der Tanz, die Tanzschule, das Ballett, die Aufführung;</i> 	
<p>в) Граматички структури:</p> <ul style="list-style-type: none"> • зборообразување – супстантивизирани придавки – <i>Findest du den Neuen in unserer Klasse auch so süß?</i> – <i>Ja, der gefällt mir auch.</i> • временските предлози <i>vor</i> и <i>seit</i> (со датив) – <i>Wann hast du das neue Buch gekauft?</i> – <i>Vor zwei Tagen.</i> – <i>Seit wann kennt Julia Manuel?</i> – <i>Seit einem Jahr.</i> • временскиот предлог <i>über</i> (со акузатив) – <i>Ich finde Chatten total super.</i> – <i>Ja, aber es muss nicht sein, dass du dich täglich über Mittag mit deinen Freunden unterhältst.</i> • прашалниот израз <i>seit wann</i> – <i>Seit wann gibt es eigentlich das Internet?</i> – <i>Hm, ich muss mal überlegen, ich glaube seit 1985 oder so, aber ich bin mir nicht sicher.</i> • глаголи со акузативен и со дативен објект; глаголи со акузативен објект и со датив на полза <i>Ich habe meinem Freund Nachrichten über WhatsApp geschrieben.</i> <i>Ich habe ihm Nachrichten über WhatsApp geschrieben.</i> <i>Ich habe ihm eine Nachricht über WhatsApp geschickt.</i> <i>Sie hat ihrem Vater den Wagen gewaschen.</i> <i>Er hat ihrer Freundin die Bücher in die Bibliothek zurückgebracht.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава форми на супстантивизирани придавки. • Користи супстантивизирани придавки. • Ги употребува временските предлози <i>vor</i> и <i>seit</i> со датив. • Го применува временскиот предлог <i>über</i> со акузатив. • Го употребува временскиот прашалент израз <i>seit wann</i>. • Применува глаголи со акузативен и со дативен објект и глаголи со акузативен објект и датив на полза. • Ја анализира и правилно ј применува позицијата на глаголските форми и на објектите во реченичната рамка. • Разликува повратна замена во акузатив и датив. • Користи повратни глаголи и повратно употребени со повратна замена во акузатив. • Користи повратни глаголи и повратно употребени глаголи со повратна замена во датив.

повратни глаголи и повратно употребени глаголи со повратна замена во акузатив
<i>sich ausruhen, sich entscheiden, sich bewerben, sich melden, sich beeilen, sich fühlen, sich treffen, sich streiten, sich erholen, sich verstehen;</i> повратни глаголи и повратно употребени со повратна замена во датив:
<i>sich etwas teilen, sich etwas vorstellen, sich etwas ausdenken, sich etwas aussuchen, sich etwas kaufen, sich etwas machen, sich etwas bilden, sich etwas waschen, sich etwas leisten;</i> конјунктив претерит од модалните глаголи и од полнозначните глаголи <i>haben</i> и <i>sein</i> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Was könnten wir denn Lisa zum Geburtstag schenken?</i> – <i>Sie hätte gern ein neues Handy, damit sie bessere Fotos für Instagram machen kann. Das wäre ein schönes Geschenk.</i> зависноложени реченици со условниот подредник (подредувачки сврзник) <i>wenn</i>
<i>Wenn ich Maler wäre, dann könnte ich schöne Bilder machen.</i> <i>würde</i>-парафраза (конјунктив претерит од помошниот глагол <i>werden</i> и инфинитивна форма од полнозначниот глагол)
<i>Ich würde mit meinen Freunden darüber sprechen.</i>
<i>Sie würde gerne an dem Theaterabend teilnehmen.</i> причинските предлошки прилози: <i>deshalb, deswegen</i> и <i>darum</i>
<i>Ich interessiere mich für Nachrichten, darum schaue ich jeden Abend die Tagesschau.</i>
<i>Mein Akku war leer, deswegen habe ich die Nachricht auf meinem Handy nicht lesen können.</i>
<i>Ich interessiere mich für Nachrichten, darum sehe ich jeden Abend die Tagesschau.</i> зависноложени реченици со причинскиот подредник (подредувачки сврзник) <i>da</i>
<i>Da Peter sein Studium nicht mit dem Schreiben vereinbaren kann, schreibt er kaum noch.</i>	Конструира реченични структури со конјунктив претерит од модалните глаголи и од полнозначните глаголи <i>haben</i> и <i>sein</i> Образува зависноложени реченици со условниот подредник (подредувачки сврзник) <i>wenn</i>. Ја употребува <i>würde</i>-парафразата (конјунктив претерит од помошниот глагол <i>werden</i> и инфинитивна форма од полнозначниот глагол) Ги применува причинските предлошки прилози: <i>deshalb, deswegen</i> и <i>darum</i>. Составува зависноложени реченици со причинскиот подредник (подредувачки сврзник) <i>da</i> Формулира зависноложени реченици со временските подредници (подредувачки сврзници) <i>nachdem, bevor</i> и <i>seitdem</i>. Ја разликува употребата на временските подредници (подредувачки сврзници) <i>nachdem, bevor</i> и <i>seitdem</i>. Го идентификува глаголското време плусквамперфект како предминато во однос други глаголски времиња. Конструира зависноложени реченици со временскиот подредник (подредувачки сврзник) <i>nachdem</i>, применувајќи плусквамперфект во сооднос со други глаголски времиња. Точно ги изговара, ги пишува и ги применува новонаучените зборови, правилно ги употребува правописните и интерпункциските

<ul style="list-style-type: none"> зависносложени реченици со временските подредници (подредувачки сврзници) <i>nachdem, bevor и seitdem</i> <i>Nachdem das Konzert zu Ende war, sind wir noch etwas essen gegangen.</i> <i>Bevor er den Brief abschickt, muss er eine Briefmarke auf den Umschlag kleben.</i> <i>Seitdem Marta Mitglied bei Instagram ist, hat sie Freunde aus der ganzen Welt.</i> плусквамперфект (за изразување предминато дејство) <i>Nachdem der Lehrer die Diskussion beendet hatte, haben die Schülerinnen und die Schüler noch viele Fragen gestellt.</i> 	знаци и применува правилна реченична интонација.
<p>Примери за активности</p> <p>Индивидуална активност: Учениците индивидуално пишуваат блог на контроверзна училишна тема, на пример: користење мобилен телефон на часот, носење униформа, укинување домашни задачи, пишување домашни задачи со помош на вештачката интелигенција и сл.</p> <p>Истражувачка активност: Учениците вршат анкета во паралелката за влијанието на дружбените мрежи врз младите.</p> <p>Дебата: Учениците, поделени во две групи, дебатираат за или против печатените весници.</p> <p>Симулации и играње улоги: Учениците, поделени во двојки, играат улога на новинар и на читател на весник.</p> <p>Креативна активност: Учениците, поделени во мали групи, ги истражуваат културните манифестации во својот град и изработуваат постер.</p>	

<p>Тема 4: Економија, техника и животна средина: потрошувачка, валути, индустрија, туризам, национални паркови и еколошки проекти</p> <p>Вкупен број часови: 44</p>
<p>Резултати од учењето:</p> <p>Ученикот/ученичката ќе биде оспособен/-а:</p> <ol style="list-style-type: none"> да ги разбете темата и главните информации во говорени текстови на тема економија, техника и животна средина, како соопштенија, реклами, радиоемисии и интервјуа. да ги разбере главните искази и деталните информации во информативни и во аргументативни пишувани текстови и да ги најде најважните информации во огласи, статистики и дијаграми, статии во весници, официјални и неофицијални писма, објави на интернетски страници, блогови, форуми и сл.; да напише структурирани пораки, лични писма и коментари на познати теми врзани за личното искуство со животната средина, потрошувачката, туристичките патувања, техничките уреди и сл.

<ol style="list-style-type: none"> 4. да се изразува усно, без подготовка, и да учествува во директна комуникација за да опише искуства со еколошките проекти во своето училиште и со природните ресурси, да ги истакне предностите и слабостите на прекумената потрошувачката и сл.; 5. да зборува пред публика, со подготовка, за да опише патување, да ги истакне предностите и слабостите на туризмот, да го искаже личното мислење за техничките уреди и 6. да пренесува главни пораки и важни информации од говорени и пишувани текстови од германски на мајчин јазик и обратно. 	
<p>Содржини (и поими):</p>	<p>Стандарди за оценување:</p>
<p>а) Јазични функции:</p> <ul style="list-style-type: none"> • опишување минат настан <ul style="list-style-type: none"> – <i>Wie waren deine Sommerferien auf dem Bauernhof?</i> – <i>Anstengend, aber auf jeden Fall spannend! / Das war schon ein interessantes Erlebnis. / Ganz schön schwierig.</i> • поставување хипотези <ul style="list-style-type: none"> <i>Wenn der Strom ausfallen würde, dann müsste ich eine Kerze anzünden.</i> • опишување процес или постапка <ul style="list-style-type: none"> <i>Zuerst arbeiteten die Menschen auf dem Land. Sie waren Bauern und stellten Dinge mit der Hand her, zum Beispiel Kleidung oder Werkzeuge. Dann wurden Maschinen erfunden, besonders die Dampfmaschine. Diese Maschine konnte viel Arbeit schneller machen. Daraufhin entstanden Fabriken, in denen viele Menschen arbeiteten. Die Produktion wurde schneller und billiger. Später zogen viele Menschen vom Land in die Stadt, weil sie dort Arbeit in den Fabriken suchten. Das nennt man Urbanisierung. Gleichzeitig wurden neue Transportmittel entwickelt, wie die Eisenbahn. So konnte man Waren und Menschen schneller transportieren. Am Ende führte die Industrialisierung zu technischen Fortschritten, aber auch zu sozialen Problemen.</i> • искажување последици <ul style="list-style-type: none"> <i>Unser Verhalten beeinflusst die Umwelt so stark, dass viele Menschen darüber nachdenken, wie sie nachhaltiger leben können. Wenn wir weniger Plastik benutzen und mehr Energie sparen, können wir die Natur schützen, sodass Tiere und Pflanzen bessere Lebensbedingungen haben.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава и користи јазични структури за да извести за минат настан. • Формулира хипотетички тврдења. • Опишува процес или постапка. • Употребува зборовни состави за да искаже последици. • Применува јазични структури за изразување степен или интензитет. • Употребува комуникациски обрасци соодветни за искажување наклонетост. • Идентификува и применува изрази за искажување услов. • Користи изрази за искажување дејство извршено наместо планираното дејство. • Избира изрази за искажување начин или средство за извршување активност. • Наведува и користи изрази за искажување важност. • Опишува правопрпорционален и обратнопропорционален однос со примена на подредничкиот состав <i>je ... desto</i>.

<ul style="list-style-type: none"> • исказување степен или интензитет <i>Wir haben ...</i> <i>...überhaupt / gar keine Industrie.</i> <i>...nicht so / besonders viele Supermärkte.</i> <i>...ziemlich viele Währungen.</i> <i>...sehr / wirklich / echt / total viele Touristen.</i> <i>...besonders viele Umweltschutzprojekte.</i> • изразување склоност <i>Besonders gerne achte ich darauf, Müll zu trennen und Plastik zu vermeiden, um die Umwelt zu schützen.</i> • исказување услов <i>Ich kaufe mir neue Kleidung, nur wenn ich dringend welche brauche.</i> <i>Es hängt davon ab, wie viel Geld ich habe.</i> <i>Wenn ich neue Schuhe kaufe, achte ich darauf, dass der Preis günstig ist.</i> • исказување дејство извршено наместо планираното дејство <i>Nächste Woche fahre ich zu meiner Freundin, anstatt dass sie zu mir kommt.</i> <i>Anstatt zu lernen, ist er ins Kino gegangen!</i> • изразување начин или средство за извршување активност <i>Ich bemühe mich, sparsam zu sein, indem ich keine unnötigen Sachen kaufe.</i> <i>Wir schützen die Umwelt, indem wir möglichst wenig Produkte aus Plastik kaufen.</i> • изразување важност <i>Für mich ist / sind ...nicht so / besonders ... wichtig, weil ...</i> <i>Sehr wichtig finde ich ..., da ...</i> • опишување пропорционалност <i>Je lustiger ein Werbespot ist, desto besser kann ich mich an ihn erinnern.</i> <i>Je mehr ich chatte, desto weniger lerne ich.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Ги пренесува главните пораки во пишуван текст од германски на мајчин јазик и обратно, водејќи сметка за културните разлики (медијација).
<p>б) Лексички единици:</p> <ul style="list-style-type: none"> • потрошувачка <i>der Konsum, der Konsument / die Konsumentin, der Verbraucher / die Verbraucherin, der Käufer / die Käuferin, der Kauf, der Verkauf, die</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава и разликува лексички единици и зборовни состави во пишуван и во говорен текст. • Го разбира значењето на зборови и на зборовни состави при слушање или читање текст.

Globalisierung, der Export, der Import, der Zoll, die Umfrage, die Statistik, die Verpackung, das Markenprodukt, die Lieblingsmarke, die Kaufentscheidung, das Bedürfnis, Geld ausgeben;

- реклама
die Werbung, der Werbespot, die Werbeindustrie, die Werbestrategie, dumm, manipulativ, langweilig, nervig, interessant, witzig, informativ, überzeugend, das Kaufverhalten beeinflussen, der Umgang mit Werbung, die Zielgruppe der Werbung;
- валути
die Währung, das Geld, das Bargeld, die Münze, der Wechselkurs, die Wechselstube, der Euro, der Denar, die Bank, das Bankkonto, der Geldautomat, Geld abheben, einzahlen, umtauschen; bezahlen, kaufen;
- индустрија
die Industrie, die Modeindustrie, die Lebensmittelindustrie, der Hersteller, der Unternehmer / die Unternehmerin, die Ware, die Konkurrenz, herstellen, produzieren, überprüfen;
- техника
der Ofen, der Herd, der Geschirrspüler, die Waschmaschine, die Erfindung, der Forscher / die Forscherin, die Forschung, der Roboter, der Motor, die Geschwindigkeit, der Magnet, das Gewicht, die Messung, zusammenbauen, forschen;
- еколошки проекти
auf die Umwelt aufpassen, Energiekosten senken, gebrauchte Sachen wiederverwenden, zerrissene Kleidung als Putztücher benutzen, aus alten Stoffen neue Sachen nähen, alte Bücher tauschen, unpassende Kleidung weitergeben, Klamotten aus einem Secondhandladen kaufen, fast nichts wegwerfen;
- животот во минатото
die Steinzeit, der Feuerstein, die Wolle, das Leder, die Ernte, das Getriebe, das Korn, die Kräuter, der Pilz, der Brei, die Beere, der Honig, die Nuss, die Nadel, der Faden, die Seife, anzünden, pflücken, mahlen, ernten, nähen;

- Парафразира усни искази и пишувани текстови што содржат тематски проширена основна лексика.
- Споредува лексички елементи меѓу германскиот и мајчинот јазик.
- Резимира случувања од лично искуство.
- Употребува позната лексика и зборовни состави при продукција на нови искази.
- Точно ги изговара, ги пишува и ги применува новонаучените зборови, правилно ги употребува правописните и интерпункциските знаци и применува правилна реченична интонација.

<ul style="list-style-type: none"> • приготвување храна <i>das Nahrungsmittel, die Zubereitung, die Ernährung, dazugeben, schneiden, zubereiten;</i> • туризам <i>der Tourist / die Touristin, der Tourismus, das Reiseziel, die Reise, der Urlaub, die Ferien, das Abenteuer, die Kultur, die Sehenswürdigkeit, das Souvenir, das Verkehrsmittel, der Flug, der Zug, der Bus, die Fahrkarte, die Spezialität, der Aufenthalt, die Unterkunft, die Verpflegung, das Hotel, die Jugendherberge, die Reservierung, die Landkarte, der Stadtplan, der Reiseführer /die Reiseführerin, die Führung, besichtigen, besuchen, wandern, baden, sich entspannen, abfahren, starten, landen, ankommen, fotografieren;</i> • национални паркови <i>das Naturschutzgebiet, die Landschaft, die Natur, das Tier, die Pflanze, der Park, der Fluss, das Gebirge, die Wiese, der See, der Wald, der Besucher, das Informationszentrum, die Öffnungszeiten, die Ausrüstung, der Umweltschutz, der Wanderweg, selten, wild, gefährdet, schützen, wandern, zelten, beobachten, die Regeln beachten, keinen Müll hinterlassen.</i> 	
<p>в) Граматички структури:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процесен пасив во презент <i>Ich werde fast nie zu einem Essen eingeladen.</i> • модален глагол со инфинитив во процесен пасив <i>Das Getreide muss rechtzeitig geerntet werden.</i> • процесен пасив во претерит <i>Meine Möbel wurden im Ausland zusammengebaut.</i> • процесен пасив во перфект <i>Früher sind weniger Waren aus dem Ausland importiert worden.</i> • глаголот <i>(sich) lassen</i> + инфинитив: <i>Er hat keinen Wecker. Er lässt sich jeden Morgen von seiner Mutter wecken.</i> • зборообразување – придавки со наставката <i>-lang</i> <i>der Tag – tagelang,</i> <i>die Woche – wochenlang,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Ја дефинира употребата на процесен пасив во презент. • образува процесен пасив во презент. • Разликува инфинитив во процесен пасив при модален глагол од процесен пасив на полнозначен глагол. • Ги идентификува спецификите во образувањето на процесен пасив во претерит. • Конструира реченични структури со процесен пасив во претерит. • Го препознава и го применува процесниот пасив во перфект. • Формулира реченични структури со глаголот <i>(sich) lassen</i> + инфинитив.

*der Monat – monatelang,
das Jahr – jahrelang;*

- придавска деклинација при нулов член во номинатив, во акузатив и во датив
Kleiner Zirkus mit tollem Programm bietet kostenlose Vorstellung.
- придавска деклинација во компаратив зад определен член и зад присвоен членски збор и при нулов член во номинатив и акузатив
 - *Er hat zwei Lösungsvorschläge für das Projekt. Ich nehme seinen einfacheren Vorschlag an.*
 - *Ach, Herr Dörfler, dafür habe ich kreativere Ideen als alle anderen.*
- придавска деклинација во суперлатив зад определен член и зад присвоен членски збор во номинатив и акузатив
 - *Mensch, Tim, du bist wirklich der unpünktlichste Schüler von allen.*
 - *Heute habe ich meine besten Ideen vorgestellt.*
- деклинација на партицип употребен како придавка зад определен, зад неопределен член и при нулов член во номинатив, датив и акузатив
*Wo sind die laufenden Projekte zum Umweltschutz?
Ich sammle gebrauchte Brillen für eine Hilfsorganisation.
Eine getragene Winterjacke kann jemanden vor Kälte retten.
Ich bin ein großer Fan von gebasteltem Schmuck.*
- присвоен членски збор и именка во генитив
*Unser Supermarkt bietet genug Parkplätze. Nutzen Sie die Vorteile unserer Lage!
Die Schulhefte meines Bruders bestehen aus recyceltem Papier.*
- *nach* како предлог што изразува соодветство, совпаѓање (со датив и со нулов член) во рестриктивна определба
*Meiner Meinung/Auffassung nach / Nach meiner Meinung/Auffassung ist ein guter Nebenjob sehr wichtig.
Nach Meinung meiner Eltern sollte ich darauf achten, nicht so viel zu kaufen.*
- *außer* како рестриктивен предлог со датив и како модификативен предлог во затврдени изрази со нулов член

- Препознава и образува придавки со наставката *-lang*.
- Препознава придавска деклинација при нулов член во номинатив, во акузатив и во датив.
- Ја деклинира придавката при нулов член во номинатив, во акузатив и во датив.
- Ја разликува придавска деклинација во компаратив зад определен член и зад присвоен членски збор и при нулов член во номинатив и акузатив.
- Ја разликува придавска деклинација во суперлатив зад определен член и зад присвоен членски збор во номинатив и акузатив
- Ја идентификува и ја применува деклинацијата на партиципи зад определен, неопределен член и при нулов член во номинатив, датив и акузатив.
- Ги воочува наставките за генитив на присвојниот членски збор и на именките.
- Конструира реченици со примена на наставките за генитив на присвојниот членски збор и именките.
- Ги препознава предлозите *nach* и *außer* со датив во рестриктивни определби.
- Ги употребува предлозите *nach* и *außer* со датив во рестриктивни определби.
- Ги разликува подредниците (подредувачки сврзници) *sodass* и *so ...dass*.
- Составува зависносложени последични реченици со подредниците (подредувачки сврзници) *sodass* и *so ...dass*.

<p><i>Außer dem alten Mann saß niemand auf der Bank. Unser Aufzug ist heute schon wieder außer Betrieb.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> зависносложени последични реченици со подредниците (подредувачки сврзници) <i>sodass</i> и <i>so ... dass</i> <i>Am See gibt es ein Hotel, sodass wir auch dort übernachten können. Der Motor meines Autos ist so laut, dass man sich beim Fahren nicht unterhalten kann.</i> зависносложени инструментални реченици со подредникот (подредувачкиот сврзник) <i>indem</i> <i>Ich bemühe mich sparsam zu sein, indem ich keine unnötigen Sachen kaufe.</i> зависносложени рестриктивни реченици со подредниците (подредувачки сврзници): <i>(an)statt dass</i> и <i>(an)statt zu</i>, кои изразуваат реализирано алтернативно дејство наместо планираното дејство <i>Ich nehme immer den Bus, anstatt das Fahrrad zu benutzen. Morgen gehe ich wieder einkaufen, anstatt dass mein Bruder gehen muss.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Прави разлика во значењето и во употребата на подредниците (подредувачки сврзници) со инструменталнозначење <i>indem</i> и со комитативно значење на алтернативно дејство <i>(an)statt dass</i> или <i>(an)statt zu</i> Составува зависносложени реченици со подредниците (подредувачки сврзници) со инструментално значење <i>indem</i> и со комитативно значење на вршење алтернативно дејство <i>(an)statt dass</i> и <i>(an)statt zu</i>. Точно ги изговара, ги пишува и ги применува новонаучените зборови, правилно ги употребува правописните и интерпункциските знаци и применува правилна реченична интонација.
--	--

Примери за активности

Индивидуална активност: Учениците самостојно читаат автентичен текст за сликите и за симболите на евро-банкнотите, ги подвлекуваат клучните зборови и одговараат на поставените прашања.

Натпревар: Учениците учествуваат на натпревар за најдобра идеја за училиштен еколошки проект.

Креативна активност: Учениците, поделени во мали групи, пишуваат за пет апарати или уреди што ги користат во своето секојдневие и наоѓаат информации за тоа кога и каде се изумени.

Решавање проблем: Учениците ги анализираат причините за масовниот туризам и неговите последици врз животната средина и даваат совети за решавање на проблемот.

Истражувачка активност: Учениците, поделени во мали групи, пребарувајќи на интернет, истражуваат за националните паркови во германскојазичните земји.

Тема 5: Општествен живот: јазична и културна разноликост, размена на ученици, волонтерски ангажман и медијаторство

Вкупен број часови: 22

Резултати од учењето:

Ученикот/ученичката ќе биде оспособен/-а:

<ol style="list-style-type: none"> 1. да ги разбете темата и главните информации во говорени текстови на тема јазична и културна разноликост, размена на ученици, волонтерски ангажман и медијаторство, како упатства, поткасти, дијалози, интервјуа и соопштенија; 2. да ги разбере главните искази и деталните информации во информативни и во аргументативни пишувани текстови и да ги најде најважните информации во упатства, брошури, статии во весници, објави на интернетски страници, блогови, форуми и сл.; 3. да напише структурирани пораки, лични писма и коментари на познати теми врзани за личното искуство со учење странски јазици, со размена на ученици, со волонтерски ангажман, со посредување во решавање конфликтни ситуации и сл. 4. да се изрази спонтано усно, без подготовка, и да учествува во директна комуникација за да опише искуство од размена на ученици, волонтерски ангажман, медијаторство и сл.; 5. да се изразува усно, без подготовка, и учествува во директна комуникација за да опише искуства со учење странски јазици, да ги истакне предностите на повеќејазичноста, да го искаже личното мислење за размена на ученици и 6. да пренесува главни пораки и важни информации од говорени и пишувани текстови од германски на мајчин јазик и обратно. 	
Содржини (и поими):	Стандарди за оценување:
<p>а) Јазични функции:</p> <ul style="list-style-type: none"> • опишување личности <i>Ich kenne eine Schauspielerin, die Alexandra Maria Laura heißt. Sie kann vier Sprachen. Sie spricht Rumänisch, weil sie als kleines Kind in Rumänien gelebt hat. Deutsch spricht sie, weil sie mit ihren Eltern später nach Deutschland gekommen ist. Und Englisch und Französisch hat sie an einer französischen Schule in Berlin gelernt.</i> • искажување намера и цел <i>Sie hat Latein gelernt, damit ihr Vater zufrieden ist. Er lernt Türkisch, um mit seinen Nachbarn reden zu können. In Deutschland rufen die Eltern ihre Kinder zum Plaudern an.</i> • објаснување способност <i>Das Gehirn kann viele Sprachen auf einmal aufnehmen! Der Grund für die Mehrsprachigkeit ist ganz einfach: Wir verbinden die Sprachen automatisch miteinander.</i> • благодарудување и одговор при благодарудување <ul style="list-style-type: none"> – <i>Vielen Dank für den Anruf / das Interview / die Einladung.</i> – <i>Gern, danke für dein/Ihr Interesse.</i> • задачи на училиштен медијатор <i>Ein Konfliktlotse trennt zunächst die Schüler und die Schülerinnen, die einen</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Вербално опишува неког или нешто. • Применува комуникациски обрасци за да искаже намера и цел. • Користи изрази за да објасни нешто. • Применува изрази за да се заблагодари и да одговори на благодарудување. • Набројува и опишува задачи на медијатор при конфликти меѓу соученици. • Поставува прашања за конфликтните ситуации. • Дава совети за разрешување конфликти. • Составува прашања за интервју за волонтерски ангажман. • Применува комуникациски обрасци во интервју за волонтерски ангажман. • Анализира предности и слабости од учеството во програма за размена на ученици. • Го наведува и го аргументира сопственото мислење за учење странски јазици.

Konflikt haben. Er beruhigt sie und lässt sie die Situation erzählen. Zum Schluss führt er ein Mediationsgespräch, in dem die Schüler und die Schülerinnen zu einer Lösung kommen sollen.

- решавање конфликтни ситуации
*Worum geht es? Was ist das Problem? – Es geht darum, dass ...
Wer hat welche Meinung? Ich finde, dass ... / Ich bin der Meinung, dass ...
Was soll sich ändern und wie? – Ich schlage vor, dass ... / Was haltet ihr davon, wenn ...
Worauf können sich die Mitschüler / Mitschülerinnen, Freunde / Freundinnen und Familienmitglieder einigen? Können wir uns darauf einigen, dass ...*
- составување интервју за волонтерски ангажман
*Interviewer: Warum hast du dich um die Stelle ... beworben?
Bewerber: Ich habe gelesen, dass ihr für das Projekt ... sucht. Ich bin in der ... Klasse und sehr ...
Interviewer: Hast du schon Erfahrung mit ...?
Bewerber: Ja, ich helfe gerne ..., deshalb glaube ich, dass dieses Engagement richtig für mich wäre.
Interviewer: Das klingt gut. Welche sind deiner Meinung nach wichtige Eigenschaften für ...?
Bewerber: Ich denke, man muss ...
Interviewer: Genau. ... findet ...pro Woche statt. Hast du Zeit dafür?
Bewerber: Ja, ... kann ich kommen.
Interviewer: Hast du noch Fragen zur Arbeit als ...?
Bewerber: Ja, ...?
Interviewer: ...
Bewerber: Das passt mir gut. Ich würde mich freuen, wenn ich mitmachen darf.
Interviewer: Wir melden uns bald bei dir. Vielen Dank für das Gespräch!
Bewerber: Ich bedanke mich auch!*
- предности и слабости од учество во програма за размена на ученици
*Ein Jahr als Austauschschüler / Austauschschülerin in ... war ganz anders als ich es mir vorgestellt habe.
Man hat am Anfang keine Freunde.
Man hat zu hohe Erwartungen.*

- Опишува настани од лично искуство при средба со луѓе од различни култури.
- Планира и изработува усна презентација.
- Ги пренесува главните пораки во пишуван текст од германски на мајчин јазик и обратно, водејќи сметка за културните разлики (медијација).

<p><i>Bei diesem Austausch kann man viel über die Kultur und die Geschichte des Landes lernen.</i></p> <p><i>In ... kann man ... besichtigen.</i></p> <p><i>... gefällt den Jugendlichen ganz gut.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • изразување мислење за учење странски јазици <ul style="list-style-type: none"> – <i>Meiner Meinung nach reicht es, wenn man gut Englisch spricht: Mit Englisch kann man sich fast überall verständigen.</i> – <i>Also ich glaube, dass man auch andere Fremdsprachen lernen soll. Es ist sehr wichtig, weil man mit Fremdsprachen leichter eine Arbeit finden kann.</i> – <i>Man lernt Fremdsprachen auch, um andere Kulturen kennenzulernen. Viele möchten zum Beispiel im Ausland studieren oder ein Austauschjahr machen.</i> • опишување искуства од средба со претставници на други култури <p><i>Als ich einmal in Deutschland war, hat es mich überrascht, dass man sonntags nicht Einkaufen gehen kann. Die meisten Geschäfte sind sonntags geschlossen. Das liegt am Ladenschlussgesetz, das den Sonntag als Ruhetag schützt. Die Idee dahinter ist, dass Menschen Zeit für Familie, Erholung oder Religion haben sollen. Man kann aber an Tankstellen, in Bahnhofs- und Flughafengeschäften und in Bäckereien etwas kaufen.</i></p> • подготвување презентација <p><i>Heute möchte ich über ... sprechen / berichten. / In meiner Präsentation geht es um ...</i></p> <p><i>Zuerst / Dann / Anschließend möchte ich Ihnen / euch erzählen, wo / was man ...</i></p> <p><i>Haben Sie / Habt ihr noch Fragen?</i></p> <p><i>Ich hoffe, mein Vortrag war interessant für Sie / euch. / Ich danke Ihnen / euch fürs Zuhören.</i></p> 	
<p>б) Лексички единици:</p> <ul style="list-style-type: none"> • учење странски јазици <p><i>die Muttersprache, die Fremdsprache, die Landessprache, die Amtssprache, die Mehrsprachigkeit, das Sprachenlernen, der Begriff, das Wort, im Wörterbuch nachschlagen, einen Sprachkurs machen, sich auf eine Sprachprüfung vorbereiten, die Sprachkenntnisse verbessern, bei Null anfangen, sich</i></p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава и избира лексички единици и зборовни состави во пишуван и во говорен текст. • Употребува лексички единици и зборовни состави соодветни на комуникациската ситуација.

unterhalten, beherrschen, erlernen, aufnehmen, vermischen, üben, sich beziehen auf;

- културна разноликост
die Multikulturalität, die Verständigung, die Bereicherung, die Gesellschaft, der Bürger / die Bürgerin, das Vorurteil, der Vorteil, der Nachteil, die Vorstellung, die Toleranz, die Schwierigkeit, überwinden, kennenlernen;
- културни разлики
die Kultur, der Unterschied, der Aspekt, das Missverständnis, die Körpersprache, die Geste, unterschiedlich, peinlich, dramatisch, interpretieren, erleben, sich unterscheiden von;
- волонтерски ангажман
der Einsatz, das Engagement, der / die Behinderte, der Betreuer / die Betreuerin, die Einrichtung, die Unterkunft, die Verpflegung, die Arbeitszeit, das Gehalt, das Taschengeld, freiwillig, sozial, kulturell, ökologisch, zuverlässig, teamfähig, verantwortungsbewusst;
- медијаторство
der Konfliktlotse / die Konfliktlotsin, der Konflikt, das Mediationsgespräch, sich dauernd streiten, den anderen ausreden lassen, den anderen im Gespräch unterbrechen, gleichzeitig sprechen, sich entschuldigen, respektvoll kommunizieren, Toleranz zeigen, ein Gespräch führen;
- расправија
der Streit, das Verhältnis, das Chaos, die Unordnung, der Ärger, jemandem auf die Nerven gehen, sich ärgern über, sich aufregen über, sich verstehen mit, ändern, sich einigen auf, gerecht, ungerecht, nervig;
- задевање и вознемирување во училиштето (мобинг)
das Mobbing, die Sprechstunde, der Psychologe /die Psychologin, mobben, schlagen, beleidigen, auslachen, kritisieren, stören, wegnehmen, ausschließen, beschädigen, sich wenden an;
- размена на ученици
der Austausch, das Auslandsschuljahr, die Gastfamilie, das Gastland, das Heimweh, verbringen, wagen, vermissen, anstrengend, neugierig;

- Препознава сличности и разлики меѓу лексички единици и зборовни состави во германскиот и во мајчинот јазик.
- Користи лексички единици при пишување приватно и службено електронско писмо.
- Опишува настани од лично искуство.
- Самостојно употребува увежбани лексички единици и зборовни состави за продукција на нови искази.
- Точно ги изговара, ги пишува и ги применува новонаучените зборови, правилно ги употребува правописните и интерпункциските знаци и применува правилна реченична интонација.

в) Граматички структури:

- Прашалниот предлошки прилог *wozu*
 - *Wozu nimmst du die Sportschuhe mit?*
 - *Um nach dem Unterricht zu joggen.*
- зависносложена реченица со целните подредници (подредувачки сврзници) *um ... zu* и *damit*
Susanne lernt jeden Tag Deutsch, um sich auf ihr Praktikum in Deutschland vorzubereiten.
Die Firma schickt ihre Mitarbeiter in einen Englischkurs, damit sie ihre Sprachkenntnisse verbessern.
- целниот предлог *zu* и супстантивизиран инфинитив или друга одглаголска именка со слевање на предлогот и определниот член: *zum, zur*
Wir fahren am Wochenende in die Berge zum Skilaufen.
Zum Training brauche ich unbedingt mein Trikot.
Zur Vorbereitung der Präsentation brauche ich unbedingt deine Hilfe.
- комитативните подредници (подредувачки сврзници) *ohne zu* и *ohne dass* за изразување дејство што недостига
Er bereitete die Präsentation vor, ohne dass ihm dabei jemand half.
Ich reise nie in ein Land, ohne die Landessprache sprechen zu können.
Es vergeht kein Tag, ohne dass Lenas Mutter anruft.

- Го препознава и го применува прашалниот предлошки прилог *wozu*.
- Ги разликува целните подредници (подредувачки сврзници) *um ... zu* и *damit*.
- Составува целни зависносложени реченици со подредниците (подредувачки сврзници) *um ... zu* и *damit*.
- Го употребува целниот предлог *zu*, слен со определениот член (*zum, zur*), и супстантивизиран инфинитив или друга одглаголска именка
- Конструира реченици со комитативните подредници (подредувачки сврзници) *ohne zu* и *ohne dass* за изразување дејство што недостига.
- Точно ги изговара, ги пишува и ги применува новонаучените зборови, правилно ги употребува правописните и интерпункциските знаци и применува правилна реченична интонација.

Примери за активности

Индивидуална активност: Учениците прават список на германизмите во својо мајчин јазик.

Истражувачка активност: Учениците пребаруваат интернетски страници на тема размена на ученици и ги издвојуваат предностите и слабостите.

Дебата: Учениците, поделени во две групи, дебатираат за или против волонтерскиот ангажман на младите.

Симулации и играње улоги: Учениците, поделени во двојки, играат улоги на кандидат и на лице што решава за пријавата за волонтерски ангажман.

Креативна активност: Учениците, поделени во мали групи, составуваат прашања за анкета на тема учење нов странски јазик.

Тема 6: Германија и германскојазичните земји: политички избори, партии и институции

Вкупен број часови: 24

Резултати од учењето:

Ученикот/ученичката ќе биде оспособен/-на:

1. да ги разбере темата и главните информации во говорени текстови на тема политички избори, партии и институции во германскојазичните земји, како упатства, радиоемисии, дијалози, интервјуа и реклами;
2. да ги разбере главните искази и деталните информации во информативни и во аргументативни пишувани текстови и да ги најде најважните информации во упатства, брошури, статии во весници, објави на интернетски страници, блогови, форуми и сл.;
3. да напише структурирани пораки, лични писма и коментари за парламентарните и за локалните избори во германскојазичните земји, за политичките партии и сл.
4. да се изрази спонтано усно, без подготовка, и да учествува во директна комуникација за да опише политички партии, избори, институции, изборни програми и сл.;
5. да зборува пред публика, со подготовка, за да ги наброи политичките партии во Германија, да ги истакне предностите и слабостите на правото на шеснаесетгодишните избирачи да гласаат на европските парламентарни избори, да го искаже личното мислење за политичкиот ангажман на младите, да го опише политичкото уредување во својата татковина и
6. да пренесува главни пораки и важни информации од говорени и пишувани текстови од германски на мајчин јазик и обратно.

Содржини (и поими):

а) Јазични функции:

- искажување допусен однос или ограничување во спротивно-допусен однос
Erwachsene verstehen zwar oft wenig von Politik, aber sie dürfen wählen.
Erwachsene verstehen zwar oft wenig von Politik, trotzdem dürfen sie wählen.
- искажување рамнодушност
Das ist mir doch egal / gleichgültig.
Das interessiert mich gar nicht.
- став, проценување и аргументирање
Ich bin dafür / dagegen, weil ...
Dafür / Dagegen spricht ...
... ist sehr sinnvoll. / ... hat gar keinen Sinn.

Стандарди за оценување:

- Препознава и користи јазични структури за изразување ограничување.
- Идентификува и применува зборовни изрази за искажување рамнодушност.
- Проценува предности и недостатоци.
- Го наведува и аргументира своето спротивставено мислење.
- Применува комуникациски обрасци за да се согласи со нечие мислење.
- Избира изрази соодветни да изрази сомнеж.

*Meiner Meinung nach ist / sind ...
Ich denke / glaube / finde, dass ...
Man darf nicht vergessen, dass ...
Man muss berücksichtigen / beachten, dass ...*

- исказување спротивставено мислење
*Das finde ich nicht.
Da bin ich anderer Meinung.
Da hast du unrecht!
Das sehe ich nicht so.
Es hat gar keinen Sinn.*
- согласување со нечие мислење
*Das finde ich auch.
Da bin ich ganz deiner Meinung.
Da hast du recht!
Das sehe ich auch so.*
- изразување сомнеж
Ich habe da so meine Zweifel.
- изразување потврден составен (копулативен) однос на наброени елементи
*Familie, Freunde und Medien spielen nicht nur bei Jugendlichen, sondern auch bei Erwachsenen eine wichtige Rolle bei ihrer Entscheidung.
Die Mitglieder der jungen Liberalen sind sowohl für niedrigere Steuern als auch für mehr Datenschutz.*
- изразување одречен составен (копулативен) однос на наброени елементи
Die Mitglieder der Grünen Jugend sind weder für Kohlenkraftwerke noch für Kernenergie.
- водење дискусија за политичкиот систем во Македонија
*Bei uns ist das politische System (ganz) anderes / (sehr) ähnlich.
Wir haben (auch) eine Republik / eine Parteiendemokratie ...
Wir haben keinen König / keine Königin ...
Bei uns gibt es keinen König, sondern eine Staatspräsidentin / einen Staatspräsidenten / einen Ministerpräsidenten / ...*

- Користи позитивни сврзнички конструкции за поврзување на еднакво важни елементи во реченицата.
- Прави разлика во употребата на *sowohl ... als auch* и *nicht nur ... sondern auch*.
- Препознава и применува јазични структури за двојна негација.
- Применува комуникациски обрасци при дискусија за политичкиот систем во својата земја.
- Пишува аргументирано мислење за политичкиот ангажман на младите.
- Ги пренесува главните пораки во пишуван текст од германски на мајчин јазик и обратно, водејќи сметка за културните разлики (медијација).

<p><i>Bei uns sitzen im Parlament Vertreter von drei / vier / ... Parteien. Sie heißen ... Die konservative / sozialistische / grüne Partei ... ist für / gegen ...</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • пишување мислење за политичкиот ангажман на младите <i>Ich finde, es ist ..., wenn sich Jugendliche unter 18 für Politik interessieren. Man darf nicht vergessen, dass ... Meiner Meinung nach gehören die Demonstrationen zu Ein Vorteil ist, dass ... Außerdem lernen sie, ... Natürlich gibt es auch Nachteile, wie ... Dagegen spricht, dass... Es besteht die Gefahr, dass ... Manche meinen, dass ... Trotzdem glaube ich, dass ...</i> 	
<p>б) Лексички единици:</p> <ul style="list-style-type: none"> • гласачко право <i>das Wahlrecht, das Grundgesetz, die Verfassung, die Entscheidung, der / die Wahlberechtigte, der / die Volljährige, der / die Minderjährige, der / die Erwachsene, vollenden, wahlberechtigt, volljährig, minderjährig, erwachsen, reif, vernünftig;</i> • цели на политичките програми <i>die Gerechtigkeit, die Solidarität, die Freiheit, das Christentum, der Umweltschutz, die Eigenverantwortung, das Interesse wecken, höhere Löhne fordern, sich für Frieden und Demokratie einsetzen;</i> • политички партии <i>Die Linke, Bündnis 90 / Die Grünen, Sozialdemokratische Partei Deutschlands / SPD, Christliche Demokratische Union / CDU, Christliche Soziale Union / CSU, Freie Demokratische Partei / FDP, Alternative für Deutschland / AfD, die Regierungspartei, die Oppositionspartei, die Koalition, rechts, links, in der Mitte, liberal, konservativ, radikal, sozialdemokratisch, ökologisch, sozialistisch;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Парафразира усни искази и пишувани текстови што содржат тематски проширена основна лексика. • Избира и применува лексички единици и зборовни состави во кратки пишувани текстови. • Класифицира информации од пишуван текст со содржини од сопствената искуствена област. • Го идентификува значењето на непознатите зборови во дадениот контекст. • Споредува и разликува лексички единици во германскиот и во мајчиниот јазик. • Составува делови од текстот во кохерентна целина. • Применува новонаучени зборови во нов контекст.

<ul style="list-style-type: none"> • избори во Германија <i>wählen, die Wahl, der Wähler / die Wählerin, das Volk, die Mitbestimmung, die Mehrheit, die Minderheit, der Bürger / die Bürgerin, die Landtagswahl, die Bundestagswahl;</i> • политички институции <i>der Bundestag / das Bundesparlament, der Landtag / das Landesparlament, die Landesregierung, der Ministerpräsident, der Landesminister, die Bundesregierung, der Bundeskanzler, der Bundesminister, der Bundespräsident, der Bundesrat ;</i> 	
<p>в) Граматички структури:</p> <ul style="list-style-type: none"> • глаголот <i>brauchen ... nur / nicht / kein ... zu</i> + инфинитив <i>Wenn ich das Abitur gemacht habe, brauche ich nicht mehr früh aufzustehen.</i> • показниот членски збор <i>dies-</i> во номинатив машки род: <i>dieser Politiker</i> женски род: <i>diese Person</i> среден род: <i>dieses Mitglied</i> множина: <i>diese Kraftwerke</i> • показниот членски збор <i>dies-</i> во акузатив машки род: <i>diesen Politiker</i> женски род: <i>diese Person</i> среден род: <i>dieses Mitglied</i> множина: <i>diese Kraftwerke</i> • показниот членски збор <i>dies-</i> во датив машки род: <i>mit diesem Politiker</i> женски род: <i>mit dieser Person</i> среден род: <i>mit diesem Mitglied</i> множина: <i>in diesen Kraftwerken</i> • сложените приредници (приредувачки сврзници) <i>nicht nur ... sondern auch, sowohl ... als auch, zwar ... aber, weder ... noch;</i> <i>Ein Politiker soll nicht nur ehrgeizig, sondern auch verantwortungsvoll sein. Geschäfte sollen sowohl an Wochentagen als auch sonntags geöffnet werden.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Конструира реченични структури со глаголот <i>brauchen ... nur / nicht / kein ... zu</i> + инфинитив. • Образува реченици со глаголот <i>brauchen nur / nicht / kein ... zu</i> + инфинитив. • Ја идентификува формата на показниот членски збор <i>dies-</i> во номинатив, акузатив и датив. • Го користи показниот членски збор <i>dies-</i> во номинатив, акузатив и датив. • Препознава сложени приредници (приредувачки сврзници). • Ја анализира позицијата на сложените приредници (приредувачки сврзници) во реченичната рамка. • Применува сложени приредници (приредувачки сврзници). • Ги идентификува именките со наставките <i>-heit, -keit, -ität.</i> • Ги користи наставките <i>-heit, -keit, -ität</i> за образување именки. • Составува придавки од глаголи со наставката <i>-bar.</i> • Точно ги изговара, ги пишува и ги применува новонаучените зборови, правилно ги употребува

<p><i>Morgen habe ich zwar nur wenig Zeit, aber ich komme. Man soll weder in Restaurants noch in anderen öffentlichen Gebäuden rauchen dürfen.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • зборообразување: именки со наставките <i>-heit, -keit, -ität</i> <i>die Freiheit, die Minderheit, die Mehrheit;</i> <i>die Mehrsprachigkeit, die Öffentlichkeit;</i> <i>die Universität, die Qualität;</i> • зборообразување: придавки со наставката <i>-bar</i> <i>lesbar, haltbar, bezahlbar, tragbar, lösbar, bewohnbar, dankbar, waschbar,</i> <i>erreichbar;</i> 	<p>правописните и интерпункциските знаци и применува правилна реченична интонација.</p>
<p>Примери за активности</p> <p>Индивидуална активност: Учениците самостојно составуваат прашања за интервју со познат политичар од германскојазичните земји.</p> <p>Истражувачка активност: Учениците, поделени во групи, ги истражуваат политичките партии од германскојазичните земји.</p> <p>Квиз: Учениците, поделени во помали групи, ги поврзуваат скратениците со називите на политичките партии.</p> <p>Креативна активности: Учениците, поделени во двојки, пишуваат текст за политичкиот ангажман на младите.</p> <p>Проект: Учениците, поделени во групи, изработуваат постер со барањата на младите до политичките партии во нашата земја.</p>	

<p>Тема 7: КУЛТУРА И ИНТЕРКУЛТУРНА КОМУНИКАЦИЈА</p> <p>Вкупно часови: Се реализира во рамки на часовите наменети за другите теми, во текот на целата учебна година.</p>
<p>Резултати од учење:</p> <p>Ученикот/ученичката ќе биде оспособен/-на:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. да покаже способност за препознавање и разбирање на културни информации преку употреба на усвоената лексика и граматичките структури; 2. да ги применува новостекнатите јазични и културни знаења за анализа и интерпретација на текстови, медиуми и активности, релевантни за културата на германскојазичните земји; 3. да ја користи усвоената лексика и граматичките структури за да опише и спореди комуникациски и културни особености во сопствената и германската култура; 4. да ги објасни културните и јазичните разлики во ситуации поврзани со: личен живот, училиште, потрошувачка, медиуми, екологија и општествен живот, со користење на позната лексика;

5. да ги спореди сличностите и разликите поврзани со: семејни односи, спорт, образование, празници, економија, државен и политички систем во сопствената и германската култура;
6. да напише краток текст (писмо, коментар, блог) со опис на интеркултурно искуство поврзано со веќе усвоената лексика;
7. да учествува во усна комуникација и дискусија на теми кои поврзуваат лични и општествени искуства со културни специфики и
8. да истражува основни концепти и вредности одразени во културните практики во германскојазичните земји.

Ученикот/ученичката ќе:

1. развива емпатија и почит кон луѓето од различни културни средини.
2. има позитивен став кон културните разлики и културната разновидност.
3. ја разбира и прифаќа вредноста на мултикултурниот дијалог како начин за збогатување на сопствените погледи и искуства.
4. размислува критички за сопствените ставови и предрасуди кон другите култури.
5. ги почитува универзалните вредности како што се толеранцијата, соработката и меѓусебното разбирање.

Содржини (и поими):	Стандарди за оценување:
<p>Наставните содржини се фокусирани на запознавање на учениците со културните, цивилизациските и општествените особености на земјите во кои се зборува германскиот јазик. Целта е да се поттикне развојот на културната свест, да се разберат културните разлики и да се направи споредба со сопствената култура.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Идентификува значајни празници, обичаи и традиции на германската култура. • Ги објаснува основните концепти и вредности што ги одразуваат културните практики на земјите во кои се зборува германскиот јазик. • Наведува примери за историски или општествени фактори кои влијаеле врз развојот на културните специфики. • Ги опишува сличностите и разликите помеѓу културните и општествените вредности во германската и сопствената култура, користејќи релевантни примери. • Ги препознава и толкува традиционалните вредности, објаснувајќи го нивното значење. • Ги применува стекнатите јазични вештини и знаењата за германската култура во ситуации кои бараат интеркултурна комуникација.
<p>Примери за активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Индивидуална активност: Учениците пишуваат е-писмо до пријател од една од германскојазичните земји за тоа како се прославува еден празник кај нас, користејќи ја усвоената лексика. 	

- **Квиз:** Учениците, поделени во мали групи, се натпреваруваат на квиз со прашања од типот "Точно/Неточно", "Избери го точниот одговор" или "Пополни ги празните места", во врска со поими од германската и македонската култура, на тема: обичаи, институции, медиуми, спорт и сл.
- **Дискусија:** Учениците ги разменуваат своите размислувања на тема: „Како младите во Македонија и младите во германскојазичните земји го користат интернетот и медиумите?“
- **Играње улоги:** Учениците симулираат сцена на средба меѓу ученици од размена (разговор за семејството, училиштето, хобијата).
- **Истражувачка активност:** Учениците истражуваат и презентираат проект за тоа како се одбележува еден германски и еден македонски празник.
- **Креативна активност:** : Изработка на плакат на тема: „Сличности и разлики во традициите во Македонија и во некоја од германскојазичните земји“.

ИНКЛУЗИВНОСТ, РОДОВА РАМНОПРАВНОСТ/СЕНЗИТИВНОСТ И ИНТЕРКУЛТУРНОСТ

Наставниците во гимназиското образование поттикнуваат инклузивност преку обезбедување активно вклучување на сите ученици во наставните активности. Соодветно ги адаптираат методите на работа за да одговараат на различните когнитивни и емоционални потреби на учениците, користејќи пристапи како индивидуализација, диференцијација, тимска работа и соученичка поддршка. При работа со ученици со попреченост, наставниците применуваат индивидуални образовни планови, кои вклучуваат приспособени резултати од учење и стандарди за оценување и овозможуваат дополнителна поддршка од образовни асистенти, медијатори, татори волонтери и професионалци од ресурсните центри.

Редовното следење на напредокот на учениците, особено на оние од ранливите групи, е од суштинско значење. Наставниците навремено ги идентификуваат евентуалните тешкотии и обезбедуваат насоки за нивно надминување, создавајќи поддржувачка средина за постигнување на резултатите од учењето. Овој пристап не само што ги поттикнува академските постигнувања туку и ја гради самодовербата на учениците и нивното чувство на припадност.

Во промовирањето на родова рамноправност, наставниците внимаваат да не се поттикнуваат стереотипни родови улоги при организирање на активностите. При формирањето групи за работа или доделувањето задачи, наставниците обезбедуваат рамнотежа помеѓу момчињата и девојчињата, додека при користењето примери, текстови и илустрации ја поддржуваат родовата сензитивност и ги поттикнуваат учениците да ги надминат родовите стереотипи. Наставниот процес е осмислен така што родовата еднаквост и етничката/културната сензитивност се природен дел од сите активности, особено преку користење, секаде каде што е можно, материјали и содржини што промовираат интеркултурност и меѓуетничка интеграција.

Наставниците ги воведуваат учениците во различни културни перспективи преку активности што промовираат почитување на различностите во сите можни ситуации. Ова им овозможува на учениците да развијат свест за интеркултурно разбирање и соработка, што е основа за создавање и развој на кохезивно, хармонично општество.

ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГНУВАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигнувањата на учениците се врши врз основа на дадените стандарди за оценување со позитивно нагласување на постигнатиот напредок за владеење на јазикот, а не со негативно истакнување на недостатоците. По предметот Германски јазик за II година (експериментална настава) на гимназиското образование, учениците ги совладуваат петте јазични вештини: разбирање при слушање, разбирање при читање, зборување (говорна интеракција и говорна продукција), пишување (писмена интеракција и писмена продукција) и меѓујазично посредување (медијација). За таа цел наставникот/наставничката ги следи и ги оценува:

- усните одговори на прашања поставени од наставникот/-чката или од соучениците и учеството во дијалози со примена на усвоената лексика;
- вербалното реагирање на говорен исказ;
- читањето и разбирањето на пишувани искази, дијалози и текстови;
- правилното пишување зборови, реченици и дијалози, како и пишувањето пораки, лични писма, покани, електронски писма, насочени состави, парафразирање кратки текстови и пишување сопствено мислење на дадена тема;
- пренесувањето говорени и пишувани искази од германски на мајчин јазик и обратно;
- индивидуалните и групните изработки на проектни задачи (постери, илустрации, презентации);
- домашните задачи.

По завршување на учењето на секоја тема, учениците добиваат сумативна оценка во вид на опис на постигнатите стандарди за оценување. Сумативното оценување се користи во одредени периоди во наставната година и е поврзано со одредени периоди: крајот на одделна тема, тримесечјето, полугодieto и бројчената оценка на крајот на наставната година.

Во текот на наставата континуирано се следат и формативно се вреднуваат постигнувањата на учениците, се собираат податоци за нивните активности, мотивираноста за учење во текот на наставата, интерактивноста и активната соработка со соучениците.

Секоја активност на учениците во текот на наставниот час на рецептивно, репродуктивно или продуктивно ниво дава можност за воочување на напредокот и за негово вреднување. Оценувањето не е изолиран, туку е составен дел од наставниот час. Проверката на знаењето, како и оценувањето на учениците, не треба да се разликува од редовните активности во текот на часот, т. е. учениците не треба да се издвојуваат поединечно при усната проверка на знаењето.

Оценувањето на постигнувањата на учениците треба да биде јавно и тековно и да се врши согласно со критериумите и стандардите за оценување според нивоата од Блумовата таксономија. Следењето и оценувањето на постигнувањата кај учениците треба да се врши плански, систематски и континуирано во текот на целата наставна година.

Вреднувањето на напредокот на учениците во текот на првото и на второто полугодие, како и на крајот на учебната година, ќе се врши со бројчани оценки. Од вкупниот број оценки, во секое полугодие три ќе се базираат на писмени работи, додека останатите оценки ќе се темелат на усни одговори, учество во комуникативни активности, домашни задачи, индивидуални и групни изработки на проекти и тестови. Учениците треба однапред да бидат запознаени со критериумите и со начинот на оценување. Критериумите за формирање оценка треба да се експлицитни како за ученикот така и за родителот, т. е. треба да се објаснат уште на почетокот на учебната година и наставникот треба да се придржува до тие критериуми. Како критериуми можат да се земат: оценките од усното искажување, оценките од писмените работи/тестови, од активноста на часот, од изработката на домашни задачи, од изработката на презентации и проектни задачи.

Целта на овие дидактички препораки е да му/и помогнат на наставникот/наставничката да ги постигне поставените цели применувајќи во наставата најнови сознанија од подрачјето на дидактиката и методиката на наставата по странски јазици, педагогијата и психологијата, т.е. позитивни домашни и странски искуства поврзани со наставата и учењето на германскиот јазик, но притоа да не ја ограничува неговата/нејзината креативност.

Во планирањето на наставата по предметот Германски јазик за II година (експериментална настава) на гимназиското образование се земени предвид содржините во наставните програми по другите предмети што се изучуваат во истата година, имено почитуван е принципот на меѓупредметно поврзување во однос на целите и содржините со акцент на интегрираното поврзување со содржините од мајчиниот јазик.

Во фокусот на вниманието на современата настава се ученикот/ученичката и процесот на учење. Треба да се почитуваат возраста, потребите, интересите на учениците. Наставникот не е повеќе единствен извор на знаења и информации и неговата улога не е само пренесување на знаења. Тој има улога е да ги поттикнува учениците да користат и други извори на знаења и информации и да ги насочи како да учат.

При изборот на активностите треба да се води сметка за диференцијацијата и разновидноста. Треба да се одберат или да се адаптираат активности што одговараат на различните стилови на учење (визуелен, аудитивен, кинестетички), на различните видови интелигенција (вербална лингвистичка, математичко-логичка, музичко-ритмичка, визуелно-просторна и други), како и на нивоата на знаења на учениците.

Треба да се има предвид дека менувањето различни форми на работа во наставата (фронтална, индивидуална и работа во парови и групи, истражувачка работа, работилници), како и менувањето на пократки и подолги, побучни и потивки активности, периодите на сконцентрирано внимание и опуштање на учениците за време на часот, ја подобруваат мотивацијата за учење.

Наставата по германски јазик се заснова на холистичко учење, кое ги опфаќа когнитивните, афективните и моторните аспекти на учениците, имено наставникот ќе ги интегрира различните компоненти, со што јазикот ќе се учи на функционален начин. Согласно со горенаведеното, за изучување странски јазик не може да се определи, т. е. не е можно да се планира бројот на часовите по одделни компоненти.

Почеток на имплементација на наставната програма	учебна 2025/2026 година
Институција/ носител на програмата	Биро за развој на образованието
Согласно член 21 став 3 од Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16 и 67/17, 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 229/20 и 78/25), министерката за образование и наука ја донесе наставната програма по предметот <i>Германски јазик</i> за II (втора) година гимназиско образование (експериментална настава).	<p>бр. 13-12602/2 26.09.2025 година</p> <p style="text-align: right;">Министерка за образование и наука, проф. д-р Весна Јаневска, с.р.</p> <hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/>